

Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 "Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій"

I. Загальні положення

Ця Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі - підприємства). Ведення позабалансових рахунків здійснюється за простою системою (без застосування методу подвійного запису).

План рахунків бухгалтерського обліку є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. У ньому за десятковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків (рахунків першого порядку) й субрахунків (рахунків другого порядку). Першою цифрою коду визначено клас рахунків, другою - номер синтетичного рахунку, третьою - номер субрахунку. Контитування документів первинного обліку, ведення реєстрів бухгалтерського обліку здійснюється із застосуванням, щонайменше, коду класу й коду синтетичного рахунку.

Абзац третій розділу I виключено

Субрахунки використовуються підприємствами, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу й звітності та можуть ними доповнюватися введенням нових субрахунків (рахунків другого, третього порядків) із збереженням кодів (номерів) субрахунків цього Плану рахунків. Порядок ведення аналітичного обліку та кореспонденції рахунків, що не наведена в Інструкції, встановлюється підприємством, виходячи з норм цієї Інструкції, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку та управлінських потреб.

Інструкція із застосування Плану рахунків спрямована на забезпечення єдності відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках. В Інструкції наведена коротка характеристика і призначення синтетичних рахунків і субрахунків, типова схема реєстрації та групування інформації про господарські операції (кореспонденція рахунків першого порядку).

Рахунки класів 0 - 7 є обов'язковими для всіх підприємств.

Рахунки класу 9 "Витрати діяльності" ведуться всіма підприємствами, крім суб'єктів малого підприємництва, а також інших організацій, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності, з відкриттям за власним рішенням рахунків класу 8 "Витрати за елементами".

Малі підприємства та інші організації, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності, можуть вести бухгалтерський облік витрат з використанням тільки рахунків класу 8 "Витрати за елементами" або в порядку, який наведено в попередньому абзаці.

Бухгалтерський облік на субрахунках ведеться в аналітичному розрізі з вимогою забезпечити кількісно-сумову та якісну (марка, сорт, розмір тощо) інформацію про наявність і рух об'єктів бухгалтерського обліку на відповідному синтетичному рахунку класу 1 "Необоротні активи", 2 "Запаси" та 0 "Позабалансові рахунки". Підприємства роздрібної торгівлі, що застосовують метод оцінки товарів за ціною продажу, можуть аналітичний облік товарів вести в сумовому вираженні.

Клас 1. Необоротні активи

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових фінансових інвестицій, капітальних інвестицій, довгострокової дебіторської заборгованості та інших необоротних активів, а також зносу необоротних активів.

На рахунках цього класу з відповідним веденням аналітичного обліку узагальнюється інформація про наявність і рух необоротних активів, належних підприємству на праві власності, отриманих на праві господарського відання, на праві оперативного управління, отриманих у фінансовий лізинг, у довірче управління чи за договором оренди цілісного майнового комплексу. Господарські організації (крім державних (казенних) та комунальних підприємств) на окремих субрахунках третього порядку відповідних субрахунків із зазначенням належності до державної та/або комунальної власності відображають контрольовані ними (що перебувають у їх володінні та/або користуванні) необоротні активи, що є об'єктами права державної або комунальної власності, і які не увійшли до статутних капіталів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

Рахунок 10 "Основні засоби"

Рахунок 10 "Основні засоби" призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості.

До основних засобів належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби".

За дебетом рахунку 10 "Основні засоби" відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів, за кредитом - вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів. За дебетом рахунку 10 "Основні засоби" також відображається сума створеного забезпечення, зокрема на передбачену законодавством рекультивацию порушених земель.

Рахунок 10 "Основні засоби" має такі субрахунки:

100 "Інвестиційна нерухомість"

101 "Земельні ділянки"

102 "Капітальні витрати на поліпшення земель"

103 "Будинки та споруди"

104 "Машини та обладнання"

105 "Транспортні засоби"

106 "Інструменти, прилади та інвентар"

107 "Тварини"

108 "Багаторічні насадження"

109 "Інші основні засоби"

На субрахунку 100 "Інвестиційна нерухомість" ведеться облік наявності та руху об'єктів інвестиційної нерухомості. На субрахунку 101 "Земельні ділянки" ведеться облік земельних ділянок.

На субрахунку 102 "Капітальні витрати на поліпшення земель" ведеться облік капітальних вкладень у поліпшення земель (меліоративні, осушувальні, іригаційні та інші роботи).

На субрахунку 103 "Будинки та споруди" ведеться облік наявності та руху будинків, споруд, їх структурних компонентів та передавальних пристроїв, а також житлових будівель.

На субрахунках 104 "Машини та обладнання", 105 "Транспортні засоби", 106 "Інструменти, прилади та інвентар" ведеться облік відповідно машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів, приладів та інвентарю. На субрахунках 107 "Тварини" і 108 "Багаторічні насадження" ведеться облік довгострокових біологічних активів, у тому числі багаторічних насаджень, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.

На субрахунку 109 "Інші основні засоби" ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 "Основні засоби".

Аналітичний облік основних засобів ведеться щодо кожного об'єкта окремо.

Рахунок 10 "Основні засоби" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
капітальні інвестиції"
виключено
довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
субрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
капітал у дооцінках"
податковий капітал"
вкладений капітал"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
цільове фінансування і цільові надходження"
довгострокові зобов'язання з оренди"
субрахунки за податками й платежами"
субрахунки за іншими операціями"
виключено
виключено
інші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
16 Виключено
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
84 Виключено
85 "Інші затрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 11 "Інші необоротні матеріальні активи"

Рахунок 11 "Інші необоротні матеріальні активи" призначено для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух інших необоротних матеріальних активів, які не відображені у складі об'єктів обліку на рахунку 10 "Основні засоби".

За дебетом рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи" відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих інших необоротних матеріальних активів на підприємство (за первісною вартістю); сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (реконструкція, модернізація), що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта необоротних матеріальних активів. За кредитом рахунку 11 відображаються вибуття інших необоротних матеріальних активів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта та сума їх уцінки.

Рахунок 11 "Інші необоротні матеріальні активи" має такі субрахунки:

111 "Бібліотечні фонди"

112 "Малоцінні необоротні матеріальні активи"

113 "Тимчасові (нетитульні) споруди"

114 "Природні ресурси"

115 "Інвентарна тара"

116 "Предмети прокату"

117 "Інші необоротні матеріальні активи"

На субрахунку 111 "Бібліотечні фонди" ведеться облік наявності та руху бібліотечних фондів.

На субрахунку 112 "Малоцінні необоротні матеріальні активи" відображається вартість предметів, строк корисного використання яких більше одного року, зокрема вартість сценічно-постановочних предметів, спеціальні інструменти і спеціальні пристосування, вартість яких погашається нарахуванням зносу за встановленою підприємством ставкою (нормою) з урахуванням очікуваного способу використання таких об'єктів та інші предмети, які за вартісними ознаками підприємством зараховано до складу малоцінних необоротних матеріальних активів.

На субрахунку 113 "Тимчасові (нетитульні) споруди" ведеться облік експлуатаційних тимчасових (нетитульних) споруд.

На субрахунку 114 "Природні ресурси" ведеться облік наявності та руху придбаних природних ресурсів для наступного видобутку (нафти, газу тощо).

На субрахунку 115 "Інвентарна тара" ведеться облік наявності та руху інвентарної тари.

На субрахунку 116 "Предмети прокату" ведеться облік наявності та руху активів, призначених для видачі напрокат.

На субрахунку 117 "Інші необоротні матеріальні активи" ведеться облік наявності та руху інших необоротних матеріальних активів, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи". На цьому субрахунку, зокрема, відображається вартість завершених капітальних інвестицій в об'єкти операційної оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо).

Аналітичний облік необоротних матеріальних активів ведеться щодо кожного об'єкта цих активів. Підприємства, які амортизацію бібліотечних фондів і малоцінних необоротних матеріальних активів нараховують у першому місяці використання зазначених об'єктів у розмірі 100 відсотків їх вартості, аналітичний облік цих об'єктів можуть вести із забезпеченням інформації про загальну кількість об'єктів та їх загальну вартість у розрізі класифікаційних підгруп, що підприємство запроваджує самостійно. Вартість

об'єкта таких підгруп при його вибутті визначається діленням вартості відповідної підгрупи, що обліковується на субрахунках 111 і 112, на кількість об'єктів, що входять до складу відповідної підгрупи, з відображенням за кредитом субрахунків 111 і 112 у кореспонденції з дебетом субрахунку 132.

Рахунок 11 "Інші необоротні матеріальні активи" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
літальні інвестиції"
ключено
овгострокова дебіторська заборгованість та інші
оротні активи"
робництво"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
пітал у дооцінках"
одатковий капітал"
оплачений капітал"
льове фінансування і цільові надходження"
овгострокові зобов'язання з оренди"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
ключено
ключено
ші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
16 Виключено
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
39 "Витрати майбутніх періодів"
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
84 Виключено
85 "Інші затрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 12 "Нематеріальні активи"

Рахунок 12 "Нематеріальні активи" призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух нематеріальних активів.

До нематеріальних активів належать немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та утримуватися підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує 1 рік) для виробництва, торгівлі, адміністративних потреб чи надання в оренду іншим особам.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи".

За дебетом рахунку 12 "Нематеріальні активи" відображається придбання або отримання в результаті розробки (від інших фізичних або юридичних осіб) нематеріальних активів, які обліковуються за первісною вартістю, та сума дооцінки таких активів, за кредитом - вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі або неможливості отримання підприємством надалі економічних вигод від його використання та сума уцінки нематеріальних активів.

Рахунок 12 "Нематеріальні активи" має такі субрахунки:

121 "Права користування природними ресурсами"

122 "Права користування майном"

123 "Права на комерційні позначення"

124 "Права на об'єкти промислової власності"

125 "Авторське право та суміжні з ним права"

126 Позичку виключено

127 "Інші нематеріальні активи"

На субрахунку 121 "Права користування природними ресурсами" ведеться облік наявності об'єктів права користування ресурсами природного середовища. До них належать: права користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище.

На субрахунку 122 "Права користування майном" ведеться облік наявності прав користування майном (право користування земельною ділянкою, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо).

На субрахунку 123 "Права на комерційні позначення" ведеться облік наявності прав на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо).

На субрахунку 124 "Права на об'єкти промислової власності" ведеться облік наявності прав на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, тощо).

На субрахунку 125 "Авторське право та суміжні з ним права" ведеться облік наявності авторського права та суміжних з ним прав (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо).

Абзац одинадцятий виключено

На субрахунку 127 "Інші нематеріальні активи" ведеться облік інших нематеріальних активів, якими володіє підприємство (права на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).

Рахунок 12 "Нематеріальні активи" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
овгострокові фінансові інвестиції"
літальні інвестиції"
ключено
овгострокова дебіторська заборгованість та інші
ротні активи"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
пітал у дооцінках"
одатковий капітал"
оплачений капітал"
льове фінансування і цільові надходження"
овгострокові зобов'язання з оренди"
ключено
ключено
ключено
ші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
16 Виключено
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
28 "Товари"
84 Виключено
85 "Інші затрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 13 "Знос (амортизація) необоротних активів"

Рахунок 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" призначено для узагальнення інформації про нараховану амортизацію та індексацію зносу (накопиченої амортизації) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації.

Рахунок 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" має такі субрахунки:

131 "Знос основних засобів"

132 "Знос інших необоротних матеріальних активів"

133 "Накопичена амортизація нематеріальних активів"

134 "Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів"

135 "Знос інвестиційної нерухомості"

За кредитом рахунку 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" відображається нарахування амортизації та індексації зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів, за дебетом - зменшення суми зносу (накопиченої амортизації).

На субрахунку 131 "Знос основних засобів" узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 "Основні засоби". При цьому інформація про суму зносу інвестиційної нерухомості, облік якої ведеться на субрахунку 100 "Інвестиційна нерухомість" за первісною вартістю узагальнюється на субрахунку 135 "Знос інвестиційної нерухомості".

На субрахунку 132 "Знос інших необоротних матеріальних активів" узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи".

На субрахунку 133 "Накопичена амортизація нематеріальних активів" узагальнюється інформація про суму накопиченої амортизації нематеріальних активів.

Аналітичний облік зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів ведеться відповідно за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів та нематеріальних активів. На субрахунку 134 "Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів" узагальнюється інформація про суму амортизації, нарахованої на довгострокові біологічні активи, облік яких ведеться на субрахунках 162 "Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю" та 164 "Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю".

Рахунок 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" кореспондує за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
15 "Капітальні інвестиції"
16 "Довгострокові біологічні активи"
23 "Виробництво"
39 "Витрати майбутніх періодів"
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
83 "Амортизація"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

за дебетом з кредитом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
16 "Довгострокові біологічні активи"
15 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
91 "Інші доходи"

Рахунок 14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

Рахунок 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" призначений для узагальнення інформації про наявність та рух довгострокових інвестицій (вкладень) у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутний капітал інших підприємств, створених на території країни та за кордоном, тощо.

Рахунок 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" має такі субрахунки:

141 "Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі"

142 "Інші інвестиції пов'язаним сторонам"

143 "Інвестиції непов'язаним сторонам"

За дебетом рахунку 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" відображається вартість довгострокових інвестицій, за кредитом - їх вибуття (списання) чи зменшення вартості, а також одержання дивідендів від об'єкта інвестування, якщо облік інвестицій ведеться за методом участі в капіталі.

Аналітичний облік за рахунком 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" ведеться за видами довгострокових фінансових вкладень та об'єктами інвестування. При цьому побудова аналітичного обліку повинна забезпечити можливість отримання інформації про довгострокові фінансові вкладення в об'єкти як на території країни, так і за кордоном.

Рахунок 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" кореспондує за дебетом з кредитом рахунків:

Довгострокові фінансові інвестиції"

Включено

Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"

Гудвіл"

Готівка"

Рахунки в банках"

Поточні фінансові інвестиції"

Розрахунки з різними дебіторами"

Реєстрований (пайовий) капітал"

Капітал у дооцінках"

Додатковий капітал"

Воплачений капітал"

Довгострокові позики"

Короткострокові позики"

Розрахунки за податками й платежами"

Розрахунки за іншими операціями"

Включено

Включено

Вихід від участі в капіталі"

Інші фінансові доходи"

Інші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

12 "Нематеріальні активи"

14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

19 "Гудвіл"

28 "Товари"

30 "Готівка"

31 "Рахунки в банках"

35 "Поточні фінансові інвестиції"

37 "Розрахунки з різними дебіторами"

41 "Капітал у дооцінках"

42 "Додатковий капітал"

60 "Короткострокові позики"

68 "Розрахунки за іншими операціями"

85 "Інші затрати"

96 "Втрати від участі в капіталі"

97 "Інші витрати"

99 Виключено

Рахунок 15 "Капітальні інвестиції"

Рахунок 15 "Капітальні інвестиції" призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

Рахунок 15 "Капітальні інвестиції" має такі субрахунки:

151 "Капітальне будівництво"

152 "Придбання (виготовлення) основних засобів"

153 "Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів"

154 "Придбання (створення) нематеріальних активів"

155 "Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів"

За дебетом рахунку 15 "Капітальні інвестиції" відображається збільшення зазначених витрат на придбання або створення матеріальних та нематеріальних необоротних активів, за кредитом - їх зменшення (введення в дію, прийняття в експлуатацію придбаних або створених нематеріальних активів тощо).

На субрахунку 151 "Капітальне будівництво" відображаються витрати на будівництво, що здійснюється як господарським, так і підрядним способом для власних потреб підприємства.

На цьому субрахунку також ведеться облік устаткування, що підлягає монтажу в процесі будівництва.

Субрахунок 152 "Придбання (виготовлення) основних засобів" призначений для обліку витрат на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 "Основні засоби" (крім об'єктів будівництва та основного стада).

На субрахунку 153 "Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів" відображаються витрати підприємства (організації, установи) на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи".

На субрахунку 154 "Придбання (створення) нематеріальних активів" відображаються витрати підприємства на придбання або створення власними силами активів, облік яких ведеться на рахунку 12 "Нематеріальні активи".

На субрахунку 155 "Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів" ведеться облік витрат на придбання або виращування (створення) довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться на рахунку 16 "Довгострокові біологічні активи", у тому числі на виращування незрілих довгострокових біологічних активів, та формування основного стада робочої і продуктивної худоби (крім тварин, які обліковуються на рахунку 21 "Поточні біологічні активи").

Кошти, які забудовник отримав від пайовика для пайової участі в будівництві об'єкта, відображаються за дебетом рахунків обліку грошових коштів, запасів і кредитом рахунку 48 "Цільове фінансування і цільові надходження" із внесенням до аналітичного обліку відомостей про пайовика і об'єкт будівництва. Після оформлення документів про право власності пайовика на відповідну частку збудованого об'єкта й приймально-передавального акта забудовник на відповідну вартість дебетує рахунок 48 у кореспонденції з рахунком 15.

Передані забудовнику кошти для пайової участі в будівництві об'єкта пайовик відображає за кредитом рахунків обліку грошових коштів, запасів у кореспонденції з рахунком 37 "Розрахунки з різними дебіторами". Після одержання оформлених документів про право власності й приймально-передавального акта пайовика на відповідну частку збудованого об'єкта кредитується рахунок 37 у кореспонденції з рахунком 15.

Зарахування на баланс власної частки збудованого об'єкта відображається за дебетом рахунку 10 "Основні засоби" та кредитом рахунку 15. Якщо власна частка збудованого об'єкта (квартири, нежитлові приміщення) призначені пайовиком для продажу, то їх зарахування на баланс пайовика відображається за дебетом рахунку 28 "Товари" та кредитом рахунку 15.

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться відповідно за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, нематеріальних активів, а також за окремими об'єктами капітальних вкладень (інвентарними об'єктами).

Рахунок 15 "Капітальні інвестиції" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"

робничі запаси"

оточні біологічні активи"

алоцінні та швидкозношувані предмети"

за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"

11 "Інші необоротні матеріальні активи"

12 "Нематеріальні активи"

16 "Довгострокові біологічні активи"

робництво"	28 "Товари"
вари"	30 "Готівка"
тівка"	31 "Рахунки в банках"
хунки в банках"	37 Виключено
ші кошти"	42 "Додатковий капітал"
зрахунки з різними дебіторами"	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
трати майбутніх періодів"	50 "Довгострокові позики"
реєстрований (пайовий) капітал"	60 "Короткострокові позики"
пітал у дооцінках"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
датковий капітал"	85 "Інші затрати"
оплачений капітал"	97 "Інші витрати"
безпечення майбутніх витрат і платежів"	99 Виключено
льове фінансування і цільові надходження"	
овгострокові позики"	
овгострокові зобов'язання з оренди"	
роткострокові позики"	
зрахунки з постачальниками та підрядниками"	
зрахунки за податками й платежами"	
зрахунки за страхуванням"	
зрахунки за виплатами працівникам"	
зрахунки за іншими операціями"	
ключено	
ключено	
ші доходи"	
ключено	
ключено	
нансові витрати"	

Рахунок 16 "Довгострокові біологічні активи"

Рахунок 16 "Довгострокові біологічні активи" призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди довгострокових біологічних активів.

До довгострокових біологічних активів належать біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи або в інший спосіб приносити економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців (або операційний цикл, якщо він більше 12 місяців), та біологічні активи, що створюються протягом періоду, більшого ніж один рік, за винятком тварин на вирощуванні і відгодівлі.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про довгострокові біологічні активи, про одержані від їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи і сільськогосподарську продукцію визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи".

За дебетом рахунку 16 "Довгострокові біологічні активи" відображається надходження довгострокових біологічних активів, за кредитом - їх вибуття.

Рахунок 16 "Довгострокові біологічні активи" має такі субрахунки:

161 "Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю";

162 "Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю";

163 "Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю";

164 "Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю";

165 "Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю";

166 "Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю".

На субрахунку 161 "Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю" ведеться облік наявності та руху довгострокових біологічних активів рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами довгострокових біологічних активів рослинництва.

На субрахунку 162 "Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю" ведеться облік наявності та руху довгострокових біологічних активів рослинництва, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, унаслідок чого їх оцінка здійснена відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" та 28 "Зменшення корисності активів". Аналітичний облік ведеться за видами таких довгострокових біологічних активів рослинництва.

На субрахунку 163 "Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю" ведеться облік наявності та руху довгострокових біологічних активів тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами довгострокових біологічних активів тваринництва.

На субрахунку 164 "Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю" ведеться облік наявності та руху довгострокових біологічних активів тваринництва, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, унаслідок чого їх оцінка здійснена відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" та 28 "Зменшення корисності активів". Аналітичний облік ведеться за видами таких довгострокових біологічних активів тваринництва.

На субрахунку 165 "Незрілі довгострокові активи, які оцінюються за справедливою вартістю" ведеться облік наявності та руху незрілих довгострокових біологічних активів (крім тварин, які обліковуються на рахунку 21 "Поточні біологічні активи"), які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами таких незрілих довгострокових біологічних активів.

На субрахунку 166 "Незрілі довгострокові активи, які оцінюються за первісною вартістю" ведеться облік незрілих довгострокових біологічних активів (крім тварин, які обліковуються на рахунку 21 "Поточні біологічні активи"), справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, унаслідок чого вони оцінюються, виходячи із суми витрат, зазначених на їх вирощування. Аналітичний облік ведеться за видами таких незрілих довгострокових біологічних активів.

Рахунок 16 "Довгострокові біологічні активи" кореспондує:

за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів";
літальні інвестиції";
овгострокова дебіторська заборгованість та інші
отні активи";
зрахунки з різними дебіторами";
реєстрований (пайовий) капітал";
ключено
одатковий капітал";
оплачений капітал";
льове фінансування і цільові надходження";
овгострокові зобов'язання з оренди";
ий операційний дохід";
ці доходи".

за кредитом з дебетом рахунків:

13 "Знос (амортизація) необоротних активів";
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи";
21 "Поточні біологічні активи";
28 "Товари";
42 "Додатковий капітал";
85 "Інші затрати";
94 "Інші витрати операційної діяльності";
97 "Інші витрати".
99 Виключено

Рахунок 17 "Відстрочені податкові активи"

На рахунку 17 "Відстрочені податкові активи" ведеться облік суми податків на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних звітних періодах внаслідок:

- тимчасові різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується з метою оподаткування;
- перенесення податкових збитків, не використаних для зменшення податку на прибуток у звітному періоді.

За дебетом рахунку 17 "Відстрочені податкові активи" відображається сума перевищення податку на прибуток, що підлягає сплаті в поточному звітному періоді, над витратами, пов'язаними з нарахуванням податку на прибуток у поточному звітному періоді, за кредитом - зменшення відстрочених податкових активів за рахунок витрат, пов'язаних з нарахуванням податків на прибуток у поточному звітному періоді.

Сума відстроченого податкового активу визначається згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". Аналітичний облік відстрочених податкових активів ведеться за видами активів або зобов'язань, між оцінками яких для відображення в балансі та з метою оподаткування виникла різниця.

Рахунок 17 "Відстрочені податкові активи" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
Відстрочені податкові зобов'язання"	54 "Відстрочені податкові зобов'язання"
Зрахунки за податками й платежами"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
Інші доходи"	85 "Інші затрати"
Податок на прибуток"	98 "Податок на прибуток"
	99 Виключено

Рахунок 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"

Рахунок 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи" призначено для обліку дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу, для обліку активів, використання яких, як очікується, неможливо протягом дванадцяти місяців з дати балансу, а також для обліку інших необоротних активів, які не знайшли безпосереднього відображення на інших рахунках обліку необоротних активів.

Рахунок 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи" має такі субрахунки:

181 "Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду";

182 "Довгострокові векселі одержані";

183 "Інша дебіторська заборгованість";

184 "Інші необоротні активи".

За дебетом рахунку 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи" відображається виникнення (збільшення) довгострокової дебіторської заборгованості та одержання інших необоротних активів, за кредитом - погашення (списання) довгострокової дебіторської заборгованості та вибуття інших необоротних активів.

На субрахунку 181 "Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду" відображаються чисті інвестиції орендодавця у фінансову оренду, визначені згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 14 "Оренда".

На субрахунку 182 "Довгострокові векселі одержані" ведеться облік векселів, одержаних на забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості.

Субрахунок 183 "Інша дебіторська заборгованість" призначений для обліку довгострокової дебіторської заборгованості, яка не відображається на інших субрахунках рахунку 18 "Довгострокова дебіторська

заборгованість та інші необоротні активи", зокрема розрахунків з працівниками за виданими довгостроковими позиками тощо, інші види розрахунків.

На субрахунку 184 "Інші необоротні активи" ведеться облік активів, використання яких, як очікується, неможливо протягом дванадцяти місяців з дати балансу, зокрема грошових коштів, а також інших активів, які безпосередньо не можуть бути відображені на інших рахунках обліку необоротних активів.

Аналітичний облік довгострокової дебіторської заборгованості та інших необоротних активів ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення, за видами інших необоротних активів.

Рахунок 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи" кореспондує:
за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:	10 "Основні засоби";
Основні засоби";	11 "Інші необоротні матеріальні активи";
Інші необоротні матеріальні активи";	12 "Нематеріальні активи";
Нематеріальні активи";	14 "Довгострокові фінансові інвестиції";
Рахунки в банках";	28 "Товари";
Інші кошти";	30 "Готівка";
Поточні фінансові інвестиції";	31 "Рахунки в банках";
Рахунки з різними дебіторами";	33 "Інші кошти";
Доходи майбутніх періодів";	35 "Поточні фінансові інвестиції";
Доходи від реалізації";	37 "Розрахунки з різними дебіторами";
Інші фінансові доходи";	85 "Інші затрати";
Інші доходи".	97 "Інші витрати".
	99 Виключено

Рахунок 19 Гудвіл

Рахунок 19 "Гудвіл" призначений для узагальнення інформації про гудвіл, що виникає при придбанні, відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств", та/або гудвіл, який виник у процесі приватизації (корпоратизації) підприємства, порядок обліку та списання якого визначається Положенням про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки та господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213.

Рахунок 19 "Гудвіл" має такі субрахунки:

191 "Гудвіл при придбанні"

192 Субрахунок виключено

193 "Гудвіл при приватизації (корпоратизації)"

За дебетом субрахунку 191 "Гудвіл при придбанні" відображається вартість гудвілу, що виникає при придбанні іншого підприємства, за кредитом - втрати від зменшення корисності гудвілу і сума списаного гудвілу.

Абзац четвертий рахунку 19 виключено

За дебетом субрахунку 193 "Гудвіл при приватизації" підприємства державного, комунального секторів економіки відображають вартість гудвілу, який виник при приватизації (корпоратизації), за кредитом - суму списаного гудвілу в порядку, визначеному Положенням про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які

володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213.

Аналітичний облік гудвілу ведеться за об'єктами придбання.

Рахунок 19 "Гудвіл" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
Довгострокові фінансові інвестиції"	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
Рахунки з різними дебіторами"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
Рахунки за іншими операціями"	45 "Вилучення капіталу"
Виключено	68 "Розрахунки за іншими операціями"
	97 "Інші витрати"
	99 Виключено

Клас 2. Запаси

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству готової продукції, товарів, предметів праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб, а також засобів праці, які підприємство включає до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Матеріальні цінності, що прийняті підприємством на відповідальне зберігання, переробку (давальницька сировина), комісію, обліковуються на рахунках класу 0 "Позабалансові рахунки".

Готова продукція, товари, виробничі запаси тощо, що відвантажені, до переходу покупцеві ризиків і вигод, пов'язаних з правом власності на них, відображаються на окремих субрахунках відповідних рахунків обліку запасів.

Рахунок 20 "Виробничі запаси"

Рахунок 20 "Виробничі запаси" призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва.

За дебетом рахунку 20 "Виробничі запаси" відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, за кредитом - витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо.

Рахунок 20 має такі субрахунки:

201 "Сировина й матеріали"

202 "Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби"

203 "Паливо"

204 "Тара й тарні матеріали"

205 "Будівельні матеріали"

206 "Матеріали, передані в переробку"

207 "Запасні частини"

208 "Матеріали сільськогосподарського призначення"

209 "Інші матеріали"

На субрахунку 201 "Сировина й матеріали" відображаються наявність та рух сировини та основних матеріалів, які входять до складу продукції, що виготовляється, або є необхідними компонентами при її виготовленні (забудовники облік будівельних матеріалів і конструкцій ведуть на субрахунку 205 "Будівельні матеріали"). На цьому субрахунку ведеться облік основних матеріалів, що використовуються підрядними будівельними організаціями при здійсненні будівельно-монтажних, ремонтних робіт. Допоміжні матеріали, які використовуються при виготовленні продукції або для господарських потреб, технічних цілей та сприяння у виробничому процесі, також відображаються на субрахунку 201. Підприємства, що заготовляють сільськогосподарську продукцію для переробки, також відображають її вартість на цьому субрахунку.

На субрахунку 202 "Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби" відображаються наявність та рух покупних напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів (включаючи у підрядних будівельних організаціях будівельні конструкції та вироби - дерев'яні, залізобетонні, металеві, інші), що придбані для комплектування продукції, що випускається, які потребують додаткових витрат праці з їх обробки або збирання. Вироби, придбані для комплектації готової продукції, вартість яких не включається до собівартості продукції цього підприємства, відображаються на рахунку 28 "Товари".

Науково-дослідні та конструкторські організації придбані необхідні їм як комплектуючі вироби для проведення наукових (експериментальних) робіт за визначеною науково-дослідною або конструкторською темою спеціальне обладнання і інструменти, пристрої та інші прилади обліковують на субрахунку 202. Обладнання і прилади загального призначення на цьому субрахунку не обліковуються, а відображаються на рахунку 10 "Основні засоби", 11 "Інші необоротні матеріальні активи" або на рахунку 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" за видами предметів.

На субрахунку 203 "Паливо" (нафтопродукти, тверде паливо, мастильні матеріали) обліковуються наявність та рух палива, що придбається чи заготовляється для технологічних потреб виробництва, експлуатації транспортних засобів, а також для вироблення енергії та опалення будівель. Тут також обліковуються оплачені талони на нафтопродукти і газ.

Якщо деякі види палива використовують одночасно і як матеріали, і як паливо, то їх можна обліковувати на субрахунку 201 "Матеріали" і на субрахунку 203 "Паливо" - за ознакою переважності використання на цьому підприємстві.

Якщо на підприємстві для технологічних та експлуатаційних потреб, для вироблення енергії та опалення будівель створюються запаси газу (у газосховищах), то їх облік ведеться на субрахунку 203.

На субрахунку 204 "Тара й тарні матеріали" відображаються наявність і рух усіх видів тари, крім тари, яка використовується як господарський інвентар, а також матеріали й деталі, які використовують для виготовлення тари і її ремонту (деталі для збирання ящиків, бочкова клепка тощо).

Матеріали, які використовуються для додаткового обладнання вагонів, барж, суден з метою забезпечення збереження відвантаженої продукції, не відносяться до тари і обліковуються на субрахунку 201 "Сировина й матеріали".

На субрахунку 205 "Будівельні матеріали" підприємства-забудовники відображають рух будівельних матеріалів, конструкцій і деталей, обладнання і комплектуючих виробів, які належать до монтажу, та інших матеріальних цінностей, необхідних для виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних деталей і конструкцій.

На субрахунку 205 "Будівельні матеріали" не враховується обладнання, яке не потребує монтажу: транспортні засоби, вільно розміщені верстати, будівельні механізми, сільськогосподарські машини, виробничий інструмент, вимірювальні та інші прилади, виробничий інвентар та інше. Витрати на придбання такого

обладнання, що не потребує монтажу, відображаються безпосередньо на рахунку 15 "Капітальні інвестиції" у міру надходження їх на склад чи інше місце зберігання, експлуатації.

Устаткування й будівельні матеріали, що передані підряднику для монтажу й виконання будівельних робіт, списується з субрахунку 205 на рахунок 15 "Капітальні інвестиції" після підтвердження їх монтажу й використання.

На субрахунку 206 "Матеріали, передані в переробку" обліковуються матеріали, передані в переробку на сторону та які надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів. Затрати на переробку матеріалів, які оплачуються стороннім організаціям, відображаються безпосередньо за дебетом рахунків, на яких ведеться облік виробів, що отримані з переробки. Аналітичний облік матеріалів, що передані в переробку, ведеться в розрізі, що забезпечує інформацію про підприємства-переробники і контроль за операціями з переробки і відповідними витратами. Передача матеріалів у переробку відображається тільки на субрахунках рахунку 20.

На субрахунку 207 "Запасні частини" ведеться облік придбаних чи виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які використовуються для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин, обладнання, транспортних засобів, інструменту, а також автомобільних шин у запасі та обороті. На цьому ж субрахунку ведеться облік обмінного фонду повнокомплектних машин, устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, що створюються в ремонтних підрозділах підприємств, на ремонтних підприємствах.

За дебетом субрахунку відображаються залишок і надходження, за кредитом - витрачання, реалізація та інше вибуття запасних частин.

Автомобільні шини, що є на колесах та в запасі при автомобілі, які враховані в ціні автомобіля та включені в його інвентарну вартість, обліковуються у складі основних засобів.

Аналітичний облік запасних частин ведеться за місцями зберігання та однорідними групами (механічна група, електрична група тощо). Аналітичний облік машин, обладнання, двигунів, вузлів та агрегатів обмінного фонду ведеться за групами: придатні до експлуатації (нові та відновлені); що підлягають відновленню (на складі); що є в ремонті.

На субрахунку 208 "Матеріали сільськогосподарського призначення" обліковуються мінеральні добрива, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками й хворобами сільськогосподарських культур, біопрепарати, медикаменти, хімікати, що використовуються для боротьби з хворобами сільськогосподарських тварин. Тут також відображаються саджанці, насіння й корми (покупні й власного вирощування), що використовуються для висаджування, посіву та відгодівлі тварин безпосередньо в господарстві.

На субрахунку 209 "Інші матеріали" обліковуються бланки суворого обліку (за вартістю придбання), відходи виробництва (обрубка, обрізка, стружка тощо), невиправний брак, матеріальні цінності, одержані від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на цьому підприємстві (металобрухт, утиль), зношені шини тощо.

Рахунок 20 "Виробничі запаси" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

виробничі запаси"
виробництво"
брак у виробництві"
товарна продукція"
продукція сільськогосподарського виробництва"
товари"
рахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
включено
додатковий капітал"
виплачений капітал"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"
20 "Виробничі запаси"
23 "Виробництво"
24 "Брак у виробництві"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
39 "Витрати майбутніх періодів"
42 "Додатковий капітал"
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"

льове фінансування і цільові надходження"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
шій операційний дохід"
ключено
ші доходи"

85 "Інші затрати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи"

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи" призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух поточних біологічних активів тваринництва, зокрема тварин, що перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиці, звірів, кролів, сімей бджіл, а також худоби, вибракунаної з основного стада й реалізованої без ставлення на відгодівлю, тварин, прийнятих від населення для реалізації, та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю, зокрема зернові, технічні, овочеві та інші культури тощо.

За дебетом рахунку 21 "Поточні біологічні активи" відображається надходження (оприбуткування зернових, технічних, овочевих та інших культур тощо, приплоду молодняку продуктивної й робочої худоби, вибракунаних з основного стада худоби для подальшої відгодівлі або реалізації без відгодівлі) поточних біологічних активів; приріст живої маси молодняку тварин, за кредитом - вибуття поточних біологічних активів унаслідок передачі на переробку, продаж, безоплатної передачі тощо".

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи" має такі субрахунки:

211 "Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю";

212 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю";

213 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю".

На субрахунку 211 "Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю" ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами (культурами) поточних біологічних активів рослинництва (посіви зернових, технічних, овочевих тощо).

На субрахунку 212 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю" ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами (групами) поточних активів тваринництва (молодняк тварин на вирощуванні, тварини на відгодівлі, птиця, звірі, кролі, сім'ї бджіл, доросла худоба, що вибракунана з основного стада, тощо).

На субрахунку 213 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю" ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, унаслідок чого їх оцінка здійснена відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси". Аналітичний облік ведеться за видами (групами) поточних біологічних активів тваринництва.

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків: за кредитом з дебетом рахунків:

ключено
поточні біологічні активи"
робництво"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
ключено
датковий капітал"

15 "Капітальні інвестиції"
21 "Поточні біологічні активи"
23 "Виробництво"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"

оплачений капітал"
льове фінансування і цільові надходження"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
ший операційний дохід"
ключено
ші доходи"

85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"

Цей рахунок призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух малоцінних та швидкозношуваних предметів, що належать підприємству та знаходяться у складі запасів.

До малоцінних та швидкозношуваних предметів належать предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо.

За дебетом рахунку 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" відображаються за первісною вартістю придбані (отримані) або виготовлені малоцінні та швидкозношувані предмети, за кредитом - за обліковою вартістю відпуск малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатацію із списанням на рахунки обліку витрат, а також списання нестач і втрат від псування таких предметів.

З метою забезпечення збереження вказаних предметів в експлуатації підприємство повинно організувати належний контроль за їх рухом, зокрема оперативний облік у кількісному вираженні. При поверненні на склад з експлуатації таких предметів, що придатні для подальшого використання, вони оприбутковуються за дебетом рахунку 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" та кредитом рахунку 71 "Інший операційний дохід".

Аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів ведеться за видами предметів по однорідних групах, установлених, виходячи з потреб підприємства.

Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

робництво"
ак у виробництві"
това продукція"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
ключено
датковий капітал"
оплачений капітал"
льове фінансування і цільові надходження"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
ший операційний дохід"
ключено
ші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"
23 "Виробництво"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
39 "Витрати майбутніх періодів"
42 "Додатковий капітал"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 23 "Виробництво"

Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг).

Зокрема, цей рахунок використовується для обліку на окремих субрахунках витрат:

- промислових і сільськогосподарських підприємств на виробництво продукції;
- підрядних, геологічних та проектних організацій на виконання будівельно-монтажних, геологорозвідувальних та проектно-вишукувальних робіт;
- підприємств транспорту та зв'язку на надання послуг;
- науково-дослідних підприємств на виконання науково-дослідних і конструкторських робіт;
- підприємств громадського харчування на випуск власної продукції;
- слова виключено
- дорожніх господарств на утримання й ремонт автомобільних шляхів;
- підприємств, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення та ведуть окремий облік витрат за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню;
- інших підприємств та організацій;
- допоміжних (підсобних) виробництв.
- слова виключено

За дебетом рахунку 23 "Виробництво" відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин, за кредитом - вартість фактичної виробничої собівартості завершені виробництвом готової продукції (у дебет рахунків 26, 27), вартість виконаних робіт і послуг (у дебет рахунку 90), собівартість виготовлених у допоміжних (підсобних) виробництвах виробів, робіт, послуг (інструменту, енергії, ремонтно-транспортних послуг тощо).

Собівартість послуг з ремонту, проведеного ремонтним підрозділом підприємства, зменшується на вартість матеріалів (зокрема запасних частин), отриманих при його проведенні, які придатні до подальшого використання і оприбутковані у складі запасів (крім матеріалів, отриманих при ліквідації об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів).

Аналітичний облік за рахунком 23 "Виробництво" ведеться за видами виробництв, за статтями витрат і видами або групами продукції, що виробляється. На великих виробництвах аналітичний облік витрат може вестися за підрозділами підприємства та центрами витрат і відповідальності.

Рахунок 23 "Виробництво" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
ос (амортизація) необоротних активів"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"
виробничі запаси"	15 "Капітальні інвестиції"
поточні біологічні активи"	21 "Поточні біологічні активи"
малоцінні та швидкозношувані предмети"	20 "Виробничі запаси"
виробництво"	22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
брак у виробництві"	23 "Виробництво"
напівфабрикати"	24 "Брак у виробництві"
готова продукція"	25 "Напівфабрикати"
продукція сільськогосподарського виробництва"	26 "Готова продукція"
товари"	27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
зрахунки з різними дебіторами"	28 "Товари"
витрати майбутніх періодів"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
безпечення майбутніх витрат і платежів"	47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"	79 "Фінансові результати"
зрахунки за податками й платежами"	80 "Матеріальні витрати"
зрахунки за страхуванням"	84 "Інші операційні витрати"
зрахунки за виплатами працівникам"	85 "Інші затрати"
зрахунки за іншими операціями"	90 "Собівартість реалізації"
операційний дохід"	91 "Загальновиробничі витрати"
матеріальні витрати"	92 "Адміністративні витрати"
витрати на оплату праці"	93 "Витрати на збут"
внесок на соціальні заходи"	94 "Інші витрати операційної діяльності"
амортизація"	

ші операційні витрати"
гальновиробничі витрати"
нансові витрати"

97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 24 "Брак у виробництві"

Цей рахунок призначено для обліку та узагальнення інформації про втрати від браку у виробництві. Браком у виробництві вважається продукція, напівфабрикати, деталі, вузли й роботи, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам і не можуть бути використані за своїм прямим призначенням або можуть бути використані тільки після додаткових витрат на виправлення. Брак продукції поділяється на зовнішній, тобто виявлений споживачем і пред'явлений для відшкодування збитків, та внутрішній, який виявлений в процесі виробництва. У залежності від характеру відхилень від нормативів він може бути остаточним або виправним.

За дебетом рахунку 24 "Брак у виробництві" відображаються витрати через виявлений зовнішній та внутрішній брак (вартість невиправного, остаточного браку та витрати на виправлення браку), витрати на гарантійний ремонт в обсязі, що перевищує норму, витрати на утримання гарантійних майстерень; за кредитом - суми, що відносяться на зменшення витрат на брак, та сума, що списується на витрати на виробництво як втрати від браку, суми зменшення втрат від браку продукції: вартість відходів від бракованої продукції або реалізації її за зменшеною ціною; вартість утримання з винуватців браку; суми відшкодувань, одержаних від постачальників недоброякісних матеріалів та напівфабрикатів, які спричинили брак продукції.

Аналітичний облік за рахунком 24 "Брак у виробництві" ведеться за видами виробництва.

Рахунок 24 "Брак у виробництві" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
виробничі запаси"
виробництво"
напівфабрикати"
виключено
рахунки з постачальниками та підрядниками"
рахунки за страхуванням"
рахунки за виплатами працівникам"
рахунки за іншими операціями"

20 "Виробничі запаси"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
23 "Виробництво"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
47 "Забезпечення наступних витрат і платежів"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 25 "Напівфабрикати"

Цей рахунок призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух напівфабрикатів власного виробництва.

Облік напівфабрикатів власного виробництва на окремому рахунку ведуть підприємства, у яких напівфабрикати, крім використання у виробництві, реалізуються на сторону як готова продукція. До напівфабрикатів належить продукція, що не пройшла всіх установлених технологічним процесом стадій виробництва й потребує доопрацювання або укомплектування. Зокрема, на цьому рахунку можуть обліковуватися виготовлені підприємством напівфабрикати: чавун передільний у чорній металургії; сира гума і клей в гумовій промисловості; сірчана кислота на азотно-туковому комбінаті хімічної промисловості; солод у пивоварній промисловості; пряжа і сирова тканина в текстильній промисловості.

На підприємствах, на яких напівфабрикати власного виробництва використовуються тільки для власних виробничих потреб, їх рух і залишки обліковуються на рахунок 23 "Виробництво".

За дебетом рахунку 25 "Напівфабрикати" відображається надходження (створених) напівфабрикатів, за кредитом - вибуття напівфабрикатів унаслідок продажу, передачі в подальшу переробку, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активу.

Аналітичний облік ведеться за видами напівфабрикатів, визначеними, виходячи з потреб підприємства.

Рахунок 25 "Напівфабрикати" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
виробництво"
рахунки з різними дебіторами"
податковий капітал"
ний операційний дохід"

23 "Виробництво"
24 "Брак у виробництві"
26 "Готова продукція"
27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 26 "Готова продукція"

Цей рахунок призначено для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства.

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.

За дебетом рахунку 26 "Готова продукція" відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю.

Собівартість реалізованої готової продукції визначається за методами оцінки вибуття запасів.

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції.

Рахунок 26 "Готова продукція" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
виробництво"
напівфабрикати"
рахунки з різними дебіторами"
податковий капітал"
ний операційний дохід"

20 "Виробничі запаси"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
23 "Виробництво"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
79 "Фінансові результати"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"

Цей рахунок призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції.

Сільськогосподарська продукція оприбутковується за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

За дебетом рахунку 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" відображається надходження сільськогосподарської продукції, за кредитом - вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо.

На цьому рахунку обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких та промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі й продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад в дитячі садки, їдальні тощо); продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, корм, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та посадкового матеріалу, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень.

Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва ведеться за видами продукції.

Рахунок 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" кореспондує за кредитом з дебетом рахунків:

20 "Виробничі запаси"
23 "Виробництво"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

за дебетом з кредитом рахунків:

виробництво"
півфабрикати"
рахунки з різними дебіторами"
датковий капітал"
цій операційний дохід"

Рахунок 28 "Товари"

На рахунку 28 "Товари" ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, що надійшли на підприємство з метою продажу. Цей рахунок використовують в основному збутові, торгові та заготівельні підприємства і організації, а також підприємства громадського харчування.

На промислових та інших виробничих підприємствах рахунок 28 "Товари" застосовується для обліку будь-яких виробів матеріалів, продуктів, які спеціально придбані для продажу, або тоді, коли вартість матеріальних цінностей, що придбані для комплектування на промислових підприємствах, не включається до собівартості готової продукції, що виробляється на цьому підприємстві, а підлягає відшкодуванню покупцями окремо.

Постачальницькі, збутові, торгові підприємства та організації на рахунку 28 "Товари" ведуть облік також покупної тари і тари власного виробництва, крім інвентарної тари, що служить для виробничих чи господарських потреб і облік якої ведеться на рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи" чи 20 "Виробничі запаси".

Рахунок 28 "Товари" має такі субрахунки:

281 "Товари на складі"

282 "Товари в торгівлі"

283 "Товари на комісії"

284 "Тара під товарами"

285 "Торгова націнка"

286 "Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу"

На субрахунках 281 - 284 за дебетом відображається збільшення товарів та їх вартості, за кредитом - зменшення.

На субрахунку 281 "Товари на складі" ведеться облік руху та наявності товарних запасів, що знаходяться на оптових та розподільчих базах, складах, овочесховищах, морозильниках тощо.

На субрахунку 282 "Товари в торгівлі" ведеться облік руху та наявності товарів, що знаходяться на підприємствах роздрібною торгівлі (в магазинах, ятках, кіосках, у буфетах підприємств громадського харчування тощо).

На субрахунку 283 "Товари на комісії" ведеться облік товарів, переданих на комісію за договорами комісії та іншими цивільно-правовими договорами, які не передбачають перехід права власності на цей товар до їх продажу. Аналітичний облік ведеться за видами товарів і підприємствами (особами)-комісіонерами.

На субрахунку 284 "Тара під товарами" ведеться облік наявності й руху тари під товарами й порожньої тари. Торговельні підприємства можуть вести облік тари за середніми обліковими цінами, які встановлюються керівництвом підприємства за видами (групами) тари і цінами на тару. Різниця між цінами придбання і середніми обліковими цінами на тару відноситься на субрахунок 285 "Торгова націнка".

На субрахунку 285 "Торгова націнка" підприємства роздрібною торгівлі при веденні обліку товарів за продажними цінами відображають торгові націнки на товари, тобто різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. За кредитом субрахунку 285 відображається збільшення суми торгових націнок, за дебетом - зменшення (списання). Списання за розрахунками суми торгові націнки на реалізовані товари відображається за дебетом субрахунку 285 і кредитом субрахунку 282 або способом сторно зворотною кореспонденцією цих рахунків. У звітність включається згорнуте за всіма субрахунками сальдо рахунку 28.

На субрахунку 286 "Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу" ведеться облік наявності та руху необоротних активів та груп вибуття, які визнаються утримуваними для продажу відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність".

Рахунок 28 "Товари" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

Основні засоби"
Інші необоротні матеріальні активи"
Матеріальні активи"
Довгострокові фінансові інвестиції"
Капітальні інвестиції"
Довгострокові біологічні активи"
Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
Виробничі запаси"
Поточні біологічні активи"
Валоцінні та швидкозношувані предмети"
Виробництво"
Півфабрикати"
Товарна продукція"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"
20 "Виробничі запаси"
23 "Виробництво"
28 "Товари"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
42 "Додатковий капітал"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"

продукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
ключено
податковий капітал"
виплачений капітал"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
інший операційний дохід"
ключено
інші доходи"

94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів (у національній та іноземній валюті у касах, на розрахункових (поточних), валютних та інших рахунках у банках), електронних грошей, грошових документів, короткострокових векселів одержаних і фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості, резерву сумнівних боргів і витрат майбутніх періодів.

Грошові кошти в іноземній валюті, операції з ними та розрахунки іноземною валютою на рахунках цього класу та класів 4 "Власний капітал та забезпечення зобов'язань", 5 "Довгострокові зобов'язання", 6 "Поточні зобов'язання" та на рахунках 14 "Довгострокові фінансові інвестиції" і 16 "Довгострокові біологічні активи" обліковуються у гривнях у сумі, що визначається шляхом перерахунку іноземної валюти за курсом Національного банку України. Одночасно грошові кошти, фінансові інвестиції та розрахунки відображаються в тій валюті, в якій здійснюються розрахунки й платежі. Курсові різниці за такими операціями відносяться на рахунки 71 "Інший операційний дохід", 74 "Інші доходи", 85 "Інші затрати", 94 "Інші витрати операційної діяльності", 97 "Інші витрати".

Рахунок 30 "Готівка"

Рахунок 30 "Готівка" призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в касі підприємства.

Рахунок 30 "Готівка" має такі субрахунки:

301 "Готівка в національній валюті"

302 "Готівка в іноземній валюті"

За дебетом рахунку 30 "Готівка" відображається надходження грошових коштів у касу підприємства, за кредитом - виплата грошових коштів із каси підприємства.

На підприємствах, де працюють операційні каси (продаж квитків, оплата послуг зв'язку, обмін валюти тощо) відкриваються субрахунки "Готівка в національній валюті в операційній касі" та "Готівка в іноземній валюті в операційній касі".

Рахунок 30 "Готівка" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

довгострокові фінансові інвестиції"

капітальні інвестиції"

ключено

довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні

активи"

за кредитом з дебетом рахунків:

14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

15 "Капітальні інвестиції"

30 "Готівка"

31 "Рахунки в банках"

33 "Інші кошти"

тівка"
рахунки в банках"
краткострокові векселі одержані"
рахунки з покупцями та замовниками"
рахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
виключено
податковий капітал"
включений капітал"
неоплачений капітал"
цільове фінансування і цільові надходження"
довгострокові позики"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"
інші довгострокові зобов'язання"
краткострокові позики"
рахунки з постачальниками та підрядниками"
рахунки за виплатами працівникам"
рахунки за іншими операціями"
доходи майбутніх періодів"
доходи від реалізації"
операційний дохід"
інші фінансові доходи"
інші доходи"
виключено
страхові платежі"
виключено

35 "Поточні фінансові інвестиції"
36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
39 "Витрати майбутніх періодів"
40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"
41 Виключено
45 "Вилучений капітал"
46 "Неоплачений капітал"
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
50 "Довгострокові позики"
51 "Довгострокові векселі видані"
52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
55 "Інші довгострокові зобов'язання"
60 "Короткострокові позики"
61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
62 "Короткострокові векселі видані"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
65 "Розрахунки за страхуванням"
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
67 "Розрахунки з учасниками"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
69 "Доходи майбутніх періодів"
70 "Доходи від реалізації"
76 "Страхові платежі"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
95 "Фінансові витрати"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 31 "Рахунки в банках"

Рахунок 31 "Рахунки в банках" призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій.

Рахунок 31 "Рахунки в банках" має такі субрахунки:

311 "Поточні рахунки в національній валюті"

312 "Поточні рахунки в іноземній валюті"

313 "Інші рахунки в банку в національній валюті"

314 "Інші рахунки в банку в іноземній валюті"

315 "Спеціальні рахунки в національній валюті"

316 "Спеціальні рахунки в іноземній валюті"

За дебетом рахунку 31 "Рахунки в банках" відображається надходження грошових коштів, за кредитом - їх використання.

Субрахунки 312 "Поточні рахунки в іноземній валюті" та 314 "Інші рахунки в банку в іноземній валюті" призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.

Субрахунок 315 "Спеціальні рахунки в національній валюті" призначений для обліку коштів на рахунку у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відкритому платнику податку в Казначействі, а також на інших спеціальних рахунках, відкритих у банку та/або органі Казначейства відповідно до законодавства, тощо.

Субрахунок 316 "Спеціальні рахунки в іноземній валюті" призначений для обліку коштів в іноземній валюті, що підлягають розподілу або додатковому попередньому контролю, у тому числі сум коштів в іноземній валюті, що підлягають обов'язковому продажу відповідно до законодавства.

Рахунок 31 "Рахунки в банках" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
довгострокові фінансові інвестиції"	15 "Капітальні інвестиції"
капітальні інвестиції"	18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
виключено	24 Виключено
довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"	30 "Готівка"
готівка"	31 "Рахунки в банках"
рахунки в банках"	33 "Інші кошти"
інші кошти"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
короткострокові векселі одержані"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
поточні фінансові інвестиції"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
рахунки з покупцями та замовниками"	39 "Витрати майбутніх періодів"
рахунки з різними дебіторами"	40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"
зареєстрований (пайовий) капітал"	41 Виключено
виключено	45 "Вилучений капітал"
податковий капітал"	46 "Неоплачений капітал"
вилучений капітал"	47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
неоплачений капітал"	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
цільове фінансування і цільові надходження"	50 "Довгострокові позики"
довгострокові позики"	51 "Довгострокові векселі видані"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"	52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"	53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
інші довгострокові зобов'язання"	55 "Інші довгострокові зобов'язання"
короткострокові позики"	60 "Короткострокові позики"
рахунки з постачальниками та підрядниками"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
рахунки за податками й платежами"	62 "Короткострокові векселі видані"
рахунки за страхуванням"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
рахунки за виплатами працівникам"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
доходи майбутніх періодів"	65 "Розрахунки за страхуванням"
доходи від реалізації"	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
операційний дохід"	67 "Розрахунки з учасниками"
інші фінансові доходи"	68 "Розрахунки за іншими операціями"
інші доходи"	69 "Доходи майбутніх періодів"
виключено	76 "Страхові платежі"
страхові платежі"	84 "Інші операційні витрати"
виключено	85 "Інші затрати"
	90 "Собівартість реалізації"
	91 "Загальновиробничі витрати"

- 92 "Адміністративні витрати"
- 93 "Витрати на збут"
- 94 "Інші витрати операційної діяльності"
- 95 "Фінансові витрати"
- 97 "Інші витрати"
- 99 Виключено

Рахунок 33 "Інші кошти"

На рахунку 33 "Інші кошти" ведеться узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів (у національній та іноземній валюті), які знаходяться в касі підприємства (поштових марок, марок гербового збору, сплачених проїзних документів, сплачених путівок до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку тощо), електронних грошей та про кошти в дорозі, тобто грошові суми, внесені в каси банків, ощадні каси або поштові відділення для подальшого їх зарахування на розрахункові або інші рахунки підприємства.

Рахунок 33 "Інші кошти" має такі субрахунки:

- 331 "Грошові документи в національній валюті"
- 332 "Грошові документи в іноземній валюті"
- 333 "Грошові кошти в дорозі в національній валюті"
- 334 "Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті"
- 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті"

За дебетом рахунку 33 "Інші кошти" відображається надходження грошових документів у касу підприємства та коштів в дорозі, за кредитом - вибуття грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

На субрахунку 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті" відображаються операції з електронними грошима, які здійснюються комерційними агентами та користувачами, відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України та правил використання електронних грошей, узгоджених з Національним банком України.

Електронні гроші - одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі. При цьому з метою бухгалтерського обліку не визнаються електронними грошима наперед оплачені картки одноцільового використання: дисконтні картки торговців, картки автозаправних станцій, квитки для проїзду в міському транспорті тощо, які приймаються як засіб платежу виключно їх емітентами.

Аналітичний облік грошових документів ведеться за їх видами.

Рахунок 33 "Інші кошти" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

за кредитом з дебетом рахунків:

- Виключено
- Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
- Готівка"
- Рахунки в банках"
- Субрахунки з різними дебіторами"
- Довгострокові позики"
- Короткострокові позики"

- 15 "Капітальні інвестиції"
- 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
- 31 "Рахунки в банках"
- 37 "Розрахунки з різними дебіторами"
- 50 "Довгострокові позики"
- 60 "Короткострокові позики"
- 66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

зрахунки за іншими операціями"
доходи від реалізації"
цій операційний дохід"

68 "Розрахунки за іншими операціями"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 34 "Короткострокові векселі одержані"

На рахунку 34 "Короткострокові векселі одержані" ведеться облік заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцією (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена векселями.

Рахунок 34 "Короткострокові векселі одержані" має такі субрахунки:

341 "Короткострокові векселі, одержані в національній валюті"

342 "Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті"

На рахунку 34 "Короткострокові векселі одержані" за дебетом відображається отримання векселя за продані товари (роботи, послуги) та за іншими операціями, за кредитом - отримання коштів у погашення векселів, погашення отриманим векселем кредиторської заборгованості, продаж векселя третій стороні тощо.

Аналітичний облік ведеться за кожним одержаним векселем.

Рахунок 34 "Короткострокові векселі одержані" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"
ключено
доходи від реалізації"
цій операційний дохід"
ші фінансові доходи"
ші доходи"

30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
45 "Вилучений капітал"
50 "Довгострокові позики"
60 "Короткострокові позики"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 35 "Поточні фінансові інвестиції"

На рахунку 35 "Поточні фінансові інвестиції" ведеться облік наявності та руху поточних фінансових інвестицій та еквівалентів грошових коштів, у тому числі депозитних сертифікатів.

Рахунок 35 "Поточні фінансові інвестиції" має такі субрахунки:

351 "Еквіваленти грошових коштів"

352 "Інші поточні фінансові інвестиції"

За дебетом рахунку 35 "Поточні фінансові інвестиції" відображається придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів та поточних фінансових інвестицій, за кредитом - зменшення їх вартості та вибуття.

Аналітичний облік ведеться за видами фінансових інвестицій із забезпеченням можливості отримання інформації про інвестиції як на території країни, так і за кордоном.

Рахунок 35 "Поточні фінансові інвестиції" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Довгострокові фінансові інвестиції"
Виключено
Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
"Інвентурна картка"
"Рахунки в банках"
"Рахунки з покупцями та замовниками"
"Рахунки з різними дебіторами"
"Незарєєстрований (пайовий) капітал"
"Капітал у дооцінках"
"Додатковий капітал"
"Внесений капітал"
"Довгострокові позики"
"Короткострокові позики"
"Рахунки за податками й платежами"
"Рахунки за іншими операціями"
"Інші фінансові доходи"
"Інші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші
необоротні активи"
31 "Рахунки в банках"
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
85 "Інші затрати"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"

На рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" ведеться узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи.

Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" має такі субрахунки:

361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"

362 "Розрахунки з іноземними покупцями"

363 "Розрахунки з учасниками ПФГ"

364 "Розрахунки за гарантійним забезпеченням"

За дебетом рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом - сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу, та інші види розрахунків. Сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за одержаною продукцією (роботи, послуги).

На субрахунку 362 "Розрахунки з іноземними покупцями" аналітичний облік ведеться в гривнях та валюті, обумовленій договором.

На субрахунку 364 "Розрахунки за гарантійним забезпеченням" відображаються розрахунки за гарантійним забезпеченням, пов'язаним зі здійсненням операцій з деривативами.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться за кожним покупцем та замовником за кожним пред'явленим до сплати рахунком.

Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

	30 "Готівка"
	31 "Рахунки в банках"
	34 "Короткострокові векселі одержані"
	35 "Поточні фінансові інвестиції"
	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
	38 "Резерв сумнівних боргів"
за дебетом з кредитом рахунків:	42 "Додатковий капітал"
Готівка"	50 "Довгострокові позики"
Рахунки в банках"	51 "Довгострокові векселі видані"
Розрахунки з різними дебіторами"	60 "Короткострокові позики"
Додатковий капітал"	62 "Короткострокові векселі видані"
Цільове фінансування і цільові надходження"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
Розрахунки за податками й платежами"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
Дохід від реалізації"	65 "Розрахунки за страхуванням"
Інший операційний дохід"	68 "Розрахунки за іншими операціями"
Страхові платежі"	70 "Дохід від реалізації"
	76 "Страхові платежі"
	84 "Інші операційні витрати"
	85 "Інші затрати"
	90 "Собівартість реалізації"
	93 "Витрати на збут"
	94 "Інші витрати операційної діяльності"
	99 Виключено

Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами"

На рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами" ведеться облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членів кредитних спілок та за іншими операціями.

Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами" має такі субрахунки:

- 371 "Розрахунки за виданими авансами"
- 372 "Розрахунки з підзвітними особами"
- 373 "Розрахунки за нарахованими доходами"
- 374 "Розрахунки за претензіями"
- 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків"
- 376 "Розрахунки за позиками членам кредитних спілок"
- 377 "Розрахунки з іншими дебіторами"
- 378 "Розрахунки з державними цільовими фондами"
- 379 "Розрахунки за операціями з деривативами"

За дебетом рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами" відображається виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом - її погашення чи списання.

На субрахунку 371 "Розрахунки за виданими авансами" ведеться облік авансів, наданих іншим підприємствам.

На субрахунку 372 "Розрахунки з підзвітними особами" ведеться облік розрахунків з підзвітними особами. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим. Такі показники відображаються розгорнуто: дебетове сальдо - в складі оборотних активів, кредитове сальдо - в складі зобов'язань балансу підприємства.

На субрахунку 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" ведеться облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню.

На субрахунку 374 "Розрахунки за претензіями" ведеться облік розрахунків за претензіями, які пред'явлені постачальникам, підрядникам, транспортним та іншим організаціям, а також за пред'явленими їм та визнаними штрафами, пенею, неустойками.

На субрахунку 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" ведеться облік розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті нестачі і втрат від псування цінностей, нестачі та розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено.

На субрахунку 376 "Розрахунки за позиками членам кредитних спілок" ведеться облік розрахунків за позиками членам кредитних спілок у кредитних спілках.

На субрахунку 377 "Розрахунки з іншими дебіторами" ведеться облік розрахунків за іншими операціями, облік яких не відображається на інших субрахунках рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами", зокрема розрахунки за операціями, пов'язаними із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи), усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки.

На субрахунку 378 "Розрахунки з державними цільовими фондами" ведеться облік розрахунків з державними цільовими фондами, зокрема розрахунків з тимчасової непрацездатності тощо.

На субрахунку 379 "Розрахунки за операціями з деривативами" ведеться облік розрахунків за операціями з деривативами. В кінці місяця субрахунок закривається шляхом списання сальдо у кореспонденції з рахунком інших операційних доходів або інших витрат операційної діяльності.

Аналітичний облік ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення.

Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Основні засоби"
Інші необоротні матеріальні активи"
Довгострокові фінансові інвестиції"
Виключено
Виключено
Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
Гудвіл"
Виробничі запаси"
Поточні біологічні активи"
Малоцінні та швидкозношувані предмети"
Виробництво"
Виробництво"
Напівфабрикати"
Готова продукція"

за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 "Капітальні інвестиції"
16 Виключено
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
19 "Гудвіл"
20 "Виробничі запаси"
21 "Поточні біологічні активи"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
23 "Виробництво"
25 "Напівфабрикати"
26 "Готова продукція"

продукція сільськогосподарського виробництва"
товари"
готівка"
рахунки в банках"
інші кошти"
рахунки з покупцями та замовниками"
витрати майбутніх періодів"
додатковий капітал"
цільове фінансування і цільові надходження"
довгострокові позики"
короткострокові позики"
рахунки за податками й платежами"
рахунки за виплатами працівникам"
рахунки за іншими операціями"
доходи майбутніх періодів"
доходи від реалізації"
операційний дохід"
інші фінансові доходи"
інші доходи"
виключено

27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
28 "Товари"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
33 "Інші кошти"
34 "Короткострокові векселі одержані"
35 "Поточні фінансові інвестиції"
36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
39 "Витрати майбутніх періодів"
42 "Додатковий капітал"
48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
50 "Довгострокові позики"
51 "Довгострокові векселі видані"
60 "Короткострокові позики"
61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
62 "Короткострокові векселі видані"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
65 "Розрахунки за страхуванням"
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
67 "Розрахунки з учасниками"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів"

На рахунку 38 "Резерв сумнівних боргів" ведеться облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення.

Основні вимоги до визнання та оцінки резерву сумнівних боргів викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість".

За кредитом рахунку 38 "Резерв сумнівних боргів" відображається створення резерву сумнівних боргів у кореспонденції з рахунками обліку витрат, за дебетом - списання сумнівної заборгованості в кореспонденції з рахунками обліку дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів.

Абзац четвертий виключено

Рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

рахунки з покупцями та замовниками"
операційний дохід"

за кредитом з дебетом рахунків:

84 "Інші операційні витрати"

93 Виключено

94 "Інші витрати операційної діяльності"

Рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів"

Рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів" призначено для узагальнення інформації щодо здійснених витрат у звітному періоді, які підлягають віднесенню на витрати в майбутніх звітних періодах.

До витрат, облік яких ведеться на рахунку 39 "Витрати майбутніх періодів", відносяться витрати, пов'язані з підготовчими до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості; з освоєнням нових виробництв та агрегатів; сплачені авансом орендні платежі; оплата страхового поліса, оплата торгового патенту; передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.

За дебетом рахунку 39 "Витрати майбутніх періодів" відображається накопичення витрат майбутніх періодів, за кредитом - їх списання (розподіл) та включення до складу витрат звітного періоду.

Аналітичний облік витрат майбутніх періодів ведеться за їх видами.

Рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

"Інші необоротні матеріальні активи"
"Відшкодування (амортизація) необоротних активів"
"Виробничі запаси"
"Цінні та швидкозношувані предмети"
"Картки"
"Рахунки в банках"
"Рахунки з різними дебіторами"
"Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
"Рахунки з постачальниками та підрядниками"
"Рахунки за податками й платежами"
"Рахунки за страхуванням"
"Рахунки за виплатами працівникам"
"Рахунки за іншими операціями"
"Загальновиробничі витрати"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"
23 "Виробництво"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидностей власного капіталу - статутного, пайового, у дооцінках, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків), цільових надходжень, забезпечень майбутніх витрат і платежів, страхових резервів.

Порядок узагальнення інформації про стан і рух коштів окремих складових власного капіталу підприємствами державного та комунального секторів економіки визначається Положенням про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки та господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213.

Рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"

Рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал" призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.

За кредитом рахунку 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал" відображається збільшення зареєстрованого і пайового капіталу, а також надходження внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом - його зменшення (вилучення).

Рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал" має такі субрахунки:

401 "Статутний капітал"

402 "Пайовий капітал"

403 "Інший зареєстрований капітал"

404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу"

На субрахунку 401 "Статутний капітал" відображається статутний капітал господарських товариств, державних і комунальних підприємств. За кредитом субрахунку 401 "Статутний капітал" відображається збільшення статутного капіталу, за дебетом - його зменшення (вилучення). Сальдо на цьому субрахунку повинно відповідати розміру статутного капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства. Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером тощо.

На субрахунку 402 "Пайовий капітал" відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами. Пайовий капітал - це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для провадження його господарсько-фінансової діяльності. Колективні сільськогосподарські підприємства (КСП) на субрахунку 402 "Пайовий капітал" обліковують частину вартості майна, яка була розпайована між його членами, частину вартості майна, яка не була розпайована між його членами, а також зростання (зменшення) вартості майна протягом діяльності підприємства. Аналітичний облік за субрахунком 402 "Пайовий капітал" ведеться за видами капіталу.

На субрахунку 403 "Інший зареєстрований капітал" відображається зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних підприємств, формування якого передбачено в установчих документах.

На субрахунку 404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу" відображаються внески, які надходять для формування статутного капіталу, зокрема акціонерного товариства, після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів. Сальдо субрахунку 404 після реєстрації статутного капіталу в установленому порядку списується у кореспонденції із кредитом субрахунку 401 "Статутний капітал", а у разі якщо підприємству відмовлено у реєстрації статутного капіталу, у кореспонденції з дебетом субрахунку 404 відображаються операції з повернення активів, які надходили як внески.

Рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

Готівка"
Рахунки в банках"
Додатковий капітал"
нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
вилучений капітал"
неоплачений капітал"
субрахунки з учасниками"

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 "Капітальні інвестиції"
16 "Довгострокові біологічні активи"
20 "Виробничі запаси"
21 "Поточні біологічні активи"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
28 "Товари"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
35 "Поточні фінансові інвестиції"
41 "Капітал у дооцінках"
42 "Додатковий капітал"
43 "Резервний капітал"
44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
46 "Неоплачений капітал"
50 "Довгострокові позики"

- 60 "Короткострокові позики"
- 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- 66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
- 67 "Розрахунки з учасниками"
- 68 "Розрахунки за іншими операціями"

Рахунок 41 "Капітал у дооцінках"

Рахунок 41 "Капітал у дооцінках" призначено для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід). Залишок на цьому рахунку зменшується у разі уцінки та вибуття зазначених активів, зменшення їх корисності тощо.

Рахунок 41 "Капітал у дооцінках" має такі субрахунки:

- 411 "Дооцінка (уцінка) основних засобів"
- 412 "Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів"
- 413 "Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів"
- 414 "Інший капітал у дооцінках"

На субрахунку 411 "Дооцінка (уцінка) основних засобів" узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів основних засобів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 412 "Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів" узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 413 "Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів" узагальнюється інформація про зміну балансової вартості об'єкта хеджування при значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах, визначених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та віднесення сум до первісної вартості фінансових активів чи фінансових зобов'язань або до складу інших доходів (витрат).

На субрахунку 414 "Інший капітал у дооцінках" узагальнюється інформація про інший капітал у дооцінках, не відображений на інших субрахунках.

Вхідний залишок на субрахунках рахунку 41 "Капітал у дооцінках" формується шляхом перенесення відповідної інформації з рахунку 42 "Додатковий капітал".

Рахунок 41 "Капітал у дооцінках" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Основні засоби"
ці необоротні матеріальні активи"
ематеріальні активи"
ос (амортизація) необоротних активів"
овгострокові фінансові інвестиції"
пітальні інвестиції"
оточні фінансові інвестиції"
ресстрований та пайовий капітал"
розподілені прибутки (непокриті збитки)"
лучений капітал"

за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 "Капітальні інвестиції"
35 "Поточні фінансові інвестиції"
42 "Додатковий капітал"

Рахунок 42 "Додатковий капітал"

Рахунок 42 "Додатковий капітал" призначено для узагальнення інформації про суми, на які вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість, а також про вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших осіб, та інші види додаткового капіталу.

За кредитом рахунку 42 "Додатковий капітал" відображається збільшення додаткового капіталу, за дебетом - його зменшення.

Рахунок 42 "Додатковий капітал" має такі субрахунки:

421 "Емісійний дохід"

422 "Інший вкладений капітал"

423 "Накопичені курсові різниці"

424 "Безоплатно одержані необоротні активи"

425 "Інший додатковий капітал"

На субрахунку 421 "Емісійний дохід" відображається прибуток (збиток) від продажу, випуску або анулювання інструментів власного капіталу. Сума перевищення збитку від зазначених операцій над залишком емісійного доходу відображається за дебетом рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)".

На субрахунку 422 "Інший вкладений капітал" обліковують інший вкладений засновниками підприємств (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує статутний капітал, інші внески тощо без рішень про зміни розміру статутного капіталу.

На субрахунку 423 "Накопичені курсові різниці" узагальнюється інформація про курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході.

На субрахунку 424 "Безоплатно одержані необоротні активи" відображається вартість необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб. Залишок додаткового капіталу на цьому субрахунку зменшується на суму визнаного доходу протягом строку корисного використання безоплатно одержаних об'єктів необоротних активів (окрім землі) і при вибутті таких активів і землі.

На субрахунку 425 "Інший додатковий капітал" обліковують інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до наведених вище субрахунків, зокрема капітал у сумі вартості необоротних активів, отриманих за договором оренди цілісних майнових комплексів.

Рахунок 42 "Додатковий капітал" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Основні засоби"
Інші необоротні матеріальні активи"
Нематеріальні активи"
Знос (амортизація) необоротних активів"
Довгострокові фінансові інвестиції"
Капітальні інвестиції"
Довгострокові біологічні активи"
Виробничі запаси"
Малоцінні та швидкозношувані предмети"
Виробничі запаси"
Поточні фінансові інвестиції"

за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 "Капітальні інвестиції"
16 "Довгострокові біологічні активи"
20 "Виробничі запаси"
21 "Поточні біологічні активи"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
25 "Напівфабрикати"

зрахунки з покупцями та замовниками"	26 "Готова продукція"
зрахунки з іншими дебіторами"	27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
реєстрований (пайовий) капітал"	28 "Товари"
капітал у дооцінках"	30 "Готівка"
резервний капітал"	31 "Рахунки в банках"
нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
вилучений капітал"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
неоплачений капітал"	37 "Розрахунки з іншими дебіторами"
довгострокові позики"	40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"
довгострокові векселі видані"	44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"	45 "Вилучений капітал"
довгострокові зобов'язання з оренди"	46 "Неоплачений капітал"
вистроєні податкові зобов'язання"	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
інші довгострокові зобов'язання"	50 "Довгострокові позики"
короткострокові позики"	51 "Довгострокові векселі видані"
короткострокові векселі видані"	52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"	53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
зрахунки за податками й платежами"	55 "Інші довгострокові зобов'язання"
зрахунки за іншими операціями"	60 "Короткострокові позики"
інші доходи"	62 "Короткострокові векселі видані"
	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
	68 "Розрахунки за іншими операціями"
	97 "Інші витрати"

Рахунок 43 "Резервний капітал"

Рахунок 43 "Резервний капітал" призначено для узагальнення інформації про стан та рух резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку.

За кредитом рахунку 43 "Резервний капітал" відображається створення резервів, за дебетом - їх використання. Сальдо цього рахунку відображає залишок резервного капіталу на кінець звітної періоду.

Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами та напрямками використання.

Рахунок 43 "Резервний капітал" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
реєстрований (пайовий) капітал"	42 "Додатковий капітал"
нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"	44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
зрахунки з учасниками"	

Рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"

На рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.

За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом - збитки та використання прибутку.

Рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" має такі субрахунки:

441 "Прибуток нерозподілений"

442 "Непокриті збитки"

443 "Прибуток, використаний у звітному періоді"

На субрахунку 441 "Прибуток нерозподілений" відображаються наявність та рух нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 442 "Непокріті збитки" відображаються непокріті збитки. Їх списання здійснюються за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу тощо.

На субрахунку 443 "Прибуток, використаний у звітному періоді" відображаються розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді. Сальдо на цьому субрахунку у кінці року закривається у кореспонденції із субрахунками 441 та/або 442 з виведенням сальдо на одному з цих субрахунків.

Виправлення помилок за минулий рік, що виявлені в поточному році, відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" відображається кореспонденцією рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)" з рахунками бухгалтерського обліку відповідних об'єктів класів 1 - 6.

Рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Зареєстрований (пайовий) капітал"

ключено

Додатковий капітал"

Резервний капітал"

Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)"

Вилучений капітал"

ключено

Зрахунки з учасниками"

Зрахунки за іншими операціями"

Фінансові результати"

за кредитом з дебетом рахунків:

40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"

41 "Капітал у дооцінках"

42 "Додатковий капітал"

43 "Резервний капітал"

44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)"

45 "Вилучений капітал"

79 "Фінансові результати"

Рахунок 45 "Вилучений капітал"

На рахунку 45 "Вилучений капітал" ведеться облік вилученого капіталу, у разі викупу власних акцій (часток) у акціонерів з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу) тощо.

За дебетом рахунку 45 "Вилучений капітал" відображається фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників, за кредитом - вартість анульованих або перепроданих акцій (часток).

Рахунок 45 "Вилучений капітал" має такі субрахунки:

451 "Вилучені акції"

452 "Вилучені вклади й паї"

453 "Інший вилучений капітал"

Аналітичний облік вилученого капіталу ведеться за видами акцій (вкладів, паїв).

Рахунок 45 "Вилучений капітал" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

Готівка"

Готівка"

Зрахунки в банках"

Короткострокові векселі одержані"

за кредитом з дебетом рахунків:

30 "Готівка"

31 "Зрахунки в банках"

40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"

41 "Капітал у дооцінках"

Додатковий капітал"
нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
довгострокові позики"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"
короткострокові позики"
короткострокові векселі видані"

42 "Додатковий капітал"
44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
46 "Неоплачений капітал"

Рахунок 46 "Неоплачений капітал"

Рахунок 46 "Неоплачений капітал" призначено для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства.

За дебетом рахунку відображається заборгованість засновників (учасників) господарського товариства за внесками до статутного капіталу підприємства, за кредитом - погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу.

Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) та за кожним засновником (учасником) підприємства.

Рахунок 46 "Неоплачений капітал" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 "Капітальні інвестиції"
16 "Довгострокові біологічні активи"
20 "Виробничі запаси"
21 "Поточні біологічні активи"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
28 "Товари"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
34 Виключено
35 "Поточні фінансові інвестиції"
40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"
42 "Додатковий капітал"
50 "Довгострокові позики"
51 "Довгострокові векселі видані"
52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
60 "Короткострокові позики"
62 "Короткострокові векселі видані"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
67 "Розрахунки з учасниками"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
97 "Інші витрати"

за дебетом з кредитом рахунків:
Готівка"
Рахунки в банках"
Зареєстрований (пайовий) капітал"
Додатковий капітал"
Неоплачений капітал"
Інші доходи"

Рахунок 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"

На рахунку 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів" ведеться узагальнення інформації про рух коштів, які за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів і включення їх до витрат поточного періоду (за винятком суми забезпечення, що включається до первісної вартості основних засобів).

За кредитом рахунку відображається нарахування забезпечень, за дебетом - їх використання.

Рахунок 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів" має такі субрахунки:

471 "Забезпечення виплат відпусток"

472 "Додаткове пенсійне забезпечення"

473 "Забезпечення гарантійних зобов'язань"

474 "Забезпечення інших витрат і платежів"

475 "Забезпечення призового фонду (резерв виплат)"

476 "Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї"

477 "Забезпечення матеріального заохочення"

478 "Забезпечення відновлення земельних ділянок"

На субрахунку 471 "Забезпечення виплат відпусток" ведеться облік руху та залишків коштів на оплату чергових відпусток працівникам. Сума забезпечення визначається щомісячно як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам і відсотку, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового фонду оплати праці. На цьому субрахунку також узагальнюється інформація про забезпечення обов'язкових відрахувань (зборів) від забезпечення виплат відпусток на відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

На субрахунку 472 "Додаткове пенсійне забезпечення" ведеться облік коштів для реалізації програми пенсійного забезпечення.

На субрахунку 473 "Забезпечення гарантійних зобов'язань" ведеться облік руху та залишків коштів, зарезервованих для забезпечення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції, на проведення ремонту предметів прокату тощо.

На субрахунку 474 "Забезпечення інших витрат і платежів" ведеться облік забезпечення інших наступних витрат, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів", зокрема забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів, на реструктуризацію та виконання зобов'язань при припиненні діяльності.

На субрахунку 475 "Забезпечення призового фонду (резерв виплат)" підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, узагальнюють інформацію про призовий фонд - суму, що підлягає виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення, зменшену на розмір джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї.

На субрахунку 476 "Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї" підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, узагальнюють інформацію про резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї.

За кредитом субрахунків 475 "Забезпечення призового фонду (резерв виплат)" і 476 "Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї" і дебетом рахунку 90 "Собівартість реалізації" відображається відповідно створення (формування) призового фонду й резерву, що покриває суму джек-поту, не забезпечену сплатою участі у лотереї, за дебетом - виплата (видача) виграшів гравцям.

На субрахунку 477 "Забезпечення матеріального заохочення" ведеться облік забезпечення на матеріальне заохочення працівників, зокрема на виплату працівникам винагороди, допомоги, премії, які підлягають сплаті

протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконали роботу, що надає їм право на отримання таких виплат у майбутньому.

За кредитом субрахунку 478 "Забезпечення відновлення земельних ділянок" ведеться облік створення за обґрунтованим розрахунком забезпечення на демонтаж, переміщення об'єкта основних засобів та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель), за дебетом субрахунку відображається використання створеного забезпечення на здійснювані роботи з демонтажу, переміщення об'єкта основних засобів, рекультивації порушених земель.

Аналітичний облік забезпечень майбутніх витрат і платежів ведеться за їх видами, напрямами формування й використання.

Рахунок 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
"Виробничі запаси"
"Виробництво"
"Відходи з виробництва"
"Півфабрикати"
"Пакетні картки"
"Рахунки в банках"
"Рахунки з постачальниками і підрядниками"
"Рахунки за страхуванням"
"Рахунки за виплатами працівникам"
"Рахунки за іншими операціями"
"Субсидії та операційний дохід"

10 "Основні засоби"
15 "Капітальні інвестиції"
23 "Виробництво"
39 "Витрати майбутніх періодів"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
81 "Витрати на оплату праці"
82 "Відрахування на соціальні заходи"
84 "Інші операційні витрати"
90 "Собівартість реалізації"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"

Рахунок 48 "Цільове фінансування і цільові надходження"

На рахунку 48 "Цільове фінансування і цільові надходження" ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (в тому числі отримана гуманітарна допомога).

Кошти цільового фінансування і цільових надходжень можуть надходити як субсидії, асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, цільові внески фізичних та юридичних осіб тощо.

За кредитом рахунку 48 "Цільове фінансування і цільові надходження" відображаються кошти цільового призначення для фінансування певних заходів, за дебетом - використані суми за певними напрямками, визнання їх доходом, а також повернення невикористаних сум.

Рахунок 48 "Цільове фінансування і цільові надходження" має такі субрахунки:

481 "Кошти, вивільнені від оподаткування"

482 "Кошти з бюджету та державних цільових фондів"

483 "Благодійна допомога"

484 "Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень"

На субрахунку 481 "Кошти, вивільнені від оподаткування" ведеться облік вивільнених від оподаткування коштів у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток та їх використання на реалізацію заходів цільового призначення відповідно до законодавства.

На субрахунку 482 "Кошти з бюджету та державних цільових фондів" ведеться облік коштів, отриманих з бюджету та державних цільових фондів, та їх використання.

На субрахунку 483 "Благодійна допомога" ведеться облік надходження та використання платниками податку на додану вартість коштів (товарів, робіт, послуг) благодійної допомоги, яка відповідно до законодавства звільняється від оподаткування податком на додану вартість.

На субрахунку 484 "Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень" ведеться облік надходження та використання коштів, які не відображаються на інших субрахунках рахунку 48 "Цільове фінансування і цільові надходження".

Аналітичний облік коштів цільового фінансування і цільових надходжень та їх витрачання провадиться за їх призначенням та джерелами надходжень.

Рахунок 48 "Цільове фінансування і цільові надходження" кореспондує за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
Капітальні інвестиції"
Готівка"
Рахунки в банках"
Рахунки з різними дебіторами"
Податковий капітал"
Довгострокові позики"
Короткострокові позики"
Рахунки за податками й платежами"
Рахунки за виплатами працівникам"
Доходи майбутніх періодів"
Інший операційний дохід"
Інші доходи"

10 "Основні засоби"
11 "Інші необоротні матеріальні активи"
12 "Нематеріальні активи"
15 "Капітальні інвестиції"
16 "Довгострокові біологічні активи"
20 "Виробничі запаси"
21 "Поточні біологічні активи"
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
50 "Довгострокові позики"
60 "Короткострокові позики"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
98 "Податок на прибуток"

Рахунок 49 "Страхові резерви"

Рахунок 49 "Страхові резерви" призначено для узагальнення інформації про рух коштів страхових резервів. Рахунок 49 використовується підприємствами, які є страховиками відповідно до Закону України "Про страхування" і в передбаченому порядку формують страхові резерви.

Рахунок 49 "Страхові резерви" має такі субрахунки:

491 "Технічні резерви"

492 "Резерви із страхування життя"

493 "Частка перестраховиків у технічних резервах"

494 "Частка перестраховиків у резервах із страхування життя"

495 "Результат зміни технічних резервів"

496 "Результат зміни резервів із страхування життя"

На субрахунках 491 "Технічні резерви", 493 "Частка перестраховиків у технічних резервах", 495 "Результат зміни технічних резервів" узагальнюється інформація про стан і рух коштів резервів незароблених премій та інших технічних резервів.

На субрахунках 492 "Резерви із страхування життя", 494 "Частка перестраховиків у резервах із страхування життя", 496 "Результат зміни резервів із страхування життя" узагальнюється інформація про стан і рух коштів резервів довгострокових зобов'язань (математичних резервів) і резервів належних виплат страхових сум.

Аналітичний облік резервів здійснюється за їх видами.

Обчислена на звітну дату сума страхових резервів відображається за кредитом субрахунків обліку страхових резервів і дебетом субрахунків обліку результатів змін цих страхових резервів.

За дебетом субрахунків обліку страхових резервів відображається сума страхових резервів на минулу звітну дату в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін страхових резервів.

Обчислена на звітну дату сума часток перестраховиків у страхових резервах відображається за дебетом субрахунків обліку часток перестраховиків у страхових резервах і кредитом субрахунків обліку результатів змін цих страхових резервів.

За кредитом субрахунків обліку часток перестраховиків у страхових резервах відображається сума часток перестраховиків у страхових резервах на минулу звітну дату в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін цих страхових резервів.

Щомісяця сальдо субрахунків обліку результатів змін страхових резервів списується у порядку закриття в кореспонденції з кредитом субрахунку 719 "Інші доходи від операційної діяльності" або дебетом субрахунку 949 "Інші витрати операційної діяльності", за винятком результату зміни резервів незароблених премій, сальдо якого щомісяця списується у порядку закриття на субрахунок 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

Рахунок 49 "Страхові резерви" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

рахові резерви"
ходи від реалізації"
ий операційний дохід"
лючено

за кредитом з дебетом рахунків:

49 "Страхові резерви"
70 "Доходи від реалізації"
79 Виключено
94 "Інші витрати операційної діяльності"

Клас 5. Довгострокові зобов'язання

Рахунки цього класу призначені для обліку даних та узагальнення інформації про: заборгованість підприємства банкам за отриманими від них кредитами, яка не є поточним зобов'язанням (заборгованість, яка не підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців з дати балансу); заборгованість підприємства щодо зобов'язань із залученням позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки; суму податку на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки; заборгованість за виданими довгостроковими векселями й розповсюдженими облігаціями.

Довгострокові зобов'язання відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок їх погашення.

Рахунок 50 "Довгострокові позики"

На рахунку 50 "Довгострокові позики" ведеться облік розрахунків за довгостроковими позиками банків та іншими залученими позиковими коштами у інших осіб, які не є поточним зобов'язанням.

За кредитом рахунку 50 "Довгострокові позики" відображаються суми одержаних довгострокових позик, а також переведення короткострокових (відстрочених), за дебетом - погашення заборгованості за ними та переведення до поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.

Рахунок 50 "Довгострокові позики" має такі субрахунки:

501 "Довгострокові кредити банків у національній валюті"

502 "Довгострокові кредити банків в іноземній валюті"

503 "Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті"

504 "Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті"

505 "Інші довгострокові позики в національній валюті"

506 "Інші довгострокові позики в іноземній валюті"

На субрахунках 501, 502 відображаються суми довгострокової заборгованості банкам за наданий кредит відповідно в національній та іноземній валюті.

На субрахунках 503, 504 відображаються суми відстроченої заборгованості банкам за кредит, термін погашення якого відстрочено, відповідно в національній та іноземній валюті.

На субрахунках 505, 506 відображаються суми довгострокової заборгованості щодо зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків), відповідно в національній та іноземній валюті.

Аналітичний облік ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та строками погашення кредиту (позик).

Рахунок 50 "Довгострокові позики" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

за кредитом з дебетом рахунків:

ключено	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
капітальні інвестиції"	15 "Капітальні інвестиції"
"Готівка"	30 "Готівка"
"Рахунки в банках"	31 "Рахунки в банках"
"Інші кошти"	33 "Інші кошти"
"Короткострокові векселі одержані"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
"Рахунки з покупцями та замовниками"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
"Рахунки з різними дебіторами"	42 "Додатковий капітал"
"Реєстрований (пайовий) капітал"	45 "Вилучений капітал"
ключено	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
"Додатковий капітал"	50 "Довгострокові позики"
"Виплачений капітал"	51 "Довгострокові векселі видані"
"Цільове фінансування і цільові надходження"	52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
"Довгострокові позики"	53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
"Довгострокові зобов'язання за облігаціями"	60 "Короткострокові позики"
"Інші довгострокові зобов'язання"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
"Короткострокові позики"	62 "Короткострокові векселі видані"
"Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
"Рахунки за іншими операціями"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
"Інший операційний дохід"	65 "Розрахунки за страхуванням"
"Інші фінансові доходи"	68 "Розрахунки за іншими операціями"
"Інші доходи"	84 "Інші операційні витрати"
ключено	85 "Інші затрати"

- 91 "Загальновиробничі витрати"
- 92 "Адміністративні витрати"
- 93 "Витрати на збут"
- 94 "Інші витрати операційної діяльності"
- 95 "Фінансові витрати"
- 99 Виключено

Рахунок 51 "Довгострокові векселі видані"

На рахунку 51 "Довгострокові векселі видані" ведеться облік розрахунків з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги та за іншими операціями, заборгованість за якими забезпечена виданими векселями та не є поточним зобов'язанням.

Рахунок 51 "Довгострокові векселі видані" має такі субрахунки:

511 "Довгострокові векселі, видані в національній валюті"

512 "Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті"

На рахунку 51 "Довгострокові векселі видані" за кредитом відображається видача векселя в забезпечення за одержані матеріальні цінності, послуги, виконані роботи та за іншими операціями, за дебетом - погашення заборгованості, забезпеченої виданим векселем.

Аналітичний облік ведеться за кожним виданим векселем.

Рахунок 51 "Довгострокові векселі видані" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"
рахунки в банках"
рахунки з покупцями та замовниками"
рахунки з різними дебіторами"
додатковий капітал"
оплачений капітал"
довгострокові позики"
краткострокові позики"
точна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
ші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

42 "Додатковий капітал"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
65 "Розрахунки за страхуванням"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
84 "Інші операційні витрати"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
95 "Фінансові витрати"

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями" призначено для обліку розрахунків з іншими особами за випущеними та сплаченими власними облігаціями строком погашення більше дванадцяти місяців з дати балансу.

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями" має такі субрахунки:

521 "Зобов'язання за облігаціями"

522 "Премія за випущеними облігаціями"

523 "Дисконт за випущеними облігаціями"

За кредитом субрахунку 521 "Зобов'язання за облігаціями" ведеться облік боргових зобов'язань за номінальною вартістю облігацій, за дебетом - погашення заборгованості за розрахунками з власниками облігацій.

За кредитом субрахунку 522 "Премія за випущеними облігаціями" ведеться облік одержаних премій (перевищення вартості продажу облігації над її номінальною вартістю) за випущеними облігаціями, за дебетом - амортизація премії з визнанням фінансових доходів.

За дебетом субрахунку 523 "Дисконт за випущеними облігаціями" ведеться облік наданого дисконту (перевищення номінальної вартості облігації над вартістю її продажу) за випущеними облігаціями, за кредитом - амортизація дисконту з визнанням фінансових витрат.

Аналітичний облік довгострокових зобов'язань за облігаціями ведеться за їх видами та термінами погашення.

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
Готівка"	30 "Готівка"
Рахунки в банках"	31 "Рахунки в банках"
Додатковий капітал"	42 "Додатковий капітал"
Виплачений капітал"	44 Виключено
Довгострокові позики"	45 "Вилучений капітал"
Довгострокові зобов'язання за облігаціями"	50 "Довгострокові позики"
Точна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"	52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
Інші фінансові доходи"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
Інші доходи"	68 "Розрахунки за іншими операціями"
	95 "Фінансові витрати"

Рахунок 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"

Рахунок 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди" призначений для узагальнення інформації про стан розрахунків з орендодавцями за необоротні активи, передані на умовах довгострокової оренди, а також за оборотні матеріальні активи, кошти та цінні папери, отримані за договором оренди цілісного майнового комплексу.

Рахунок 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди" має такі субрахунки:

531 "Зобов'язання з фінансової оренди"

532 "Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів"

За кредитом рахунку 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди" відображається нарахування заборгованості перед орендодавцем за одержані об'єкти довгострокової оренди, за дебетом - її погашення, переведення до короткострокових зобов'язань, списання тощо.

Аналітичний облік ведеться за кожним орендодавцем та об'єктом орендованих необоротних активів.

Рахунок 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
Готівка"	10 "Основні засоби"
Рахунки в банках"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"
Додатковий капітал"	12 "Нематеріальні активи"
Довгострокові позики"	15 "Капітальні інвестиції"
Короткострокові позики"	16 "Довгострокові біологічні активи"
Точна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"	42 "Додатковий капітал"
Інші доходи"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
	95 "Фінансові витрати"

Рахунок 54 "Відстрочені податкові зобов'язання"

На рахунку 54 "Відстрочені податкові зобов'язання" ведеться облік суми податків на прибуток, які сплачуватимуться в наступних періодах внаслідок виникнення тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується з метою оподаткування.

За кредитом рахунку 54 "Відстрочені податкові зобов'язання" відображається сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах відповідно до оподатковуваних тимчасових різниць, за дебетом - зменшення відстрочених податкових зобов'язань за рахунок нарахування поточних податкових зобов'язань.

Визначення суми відстроченого податкового зобов'язання здійснюється згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". Аналітичний облік відстрочених податкових зобов'язань ведеться за видами активів або зобов'язань, між оцінками яких для відображення в балансі та цілей оподаткування виникла різниця.

Рахунок 54 "Відстрочені податкові зобов'язання" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
"Відстрочені податкові активи"
"Рахунки за податками й платежами"
"Податок на прибуток"

17 "Відстрочені податкові активи"
42 "Додатковий капітал"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
85 "Інші затрати"
98 "Податок на прибуток"

Рахунок 55 "Інші довгострокові зобов'язання"

Рахунок 55 "Інші довгострокові зобов'язання" призначено для узагальнення інформації про розрахунки з іншими кредиторами та за іншими операціями, заборгованість за якими не є поточним зобов'язанням та облік яких не відображається на решті рахунках класу 5 "Довгострокові зобов'язання". Зокрема, на цьому рахунку відображається відстрочена відповідно до законодавства заборгованість з податків, зборів (обов'язкових платежів), фінансова допомога на зворотній основі тощо.

За кредитом рахунку 55 "Інші довгострокові зобов'язання" відображається збільшення довгострокових зобов'язань, за дебетом - їх погашення, переведення до короткострокових, списання тощо.

Аналітичний облік ведеться за кожним кредитором та видами залучених коштів.

Рахунок 55 "Інші довгострокові зобов'язання" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
"Готівка"
"Рахунки в банках"
"Додатковий капітал"
"Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
"Інші доходи"

30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
42 "Додатковий капітал"
50 "Довгострокові позики"
60 "Короткострокові позики"
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
65 "Розрахунки за страхуванням"
68 "Розрахунки за іншими операціями"

Клас 6. Поточні зобов'язання

Рахунки цього класу призначені для обліку даних та узагальнення інформації про зобов'язання, які будуть погашені у звичайному ході операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

На рахунках цього класу ведеться облік короткострокових позик, довгострокових зобов'язань, що стали поточною заборгованістю із строком погашення на дату балансу не більше дванадцяти місяців, короткострокових векселів виданих, розрахунків з постачальниками та підрядниками, розрахунків з податків

і платежів, розрахунків за страхуванням, розрахунків з оплати праці, розрахунків з учасниками, а також інших розрахунків та операцій, доходів майбутніх періодів.

На окремих субрахунках синтетичних рахунків 63, 64, 65, 68 сальдо на кінець місяця може бути не лише кредитовим, але й дебетовим. Такі показники не згортаються, а сальдо синтетичного рахунку визначається розгорнуто за дебетом і кредитом як сума відповідного сальдо на субрахунках.

Рахунок 60 "Короткострокові позики"

На рахунку 60 "Короткострокові позики" ведеться облік розрахунків у національній і іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув.

За кредитом рахунку відображаються суми одержаних кредитів (позик), за дебетом - сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик).

Рахунок 60 "Короткострокові позики" має такі субрахунки:

601 "Короткострокові кредити банків у національній валюті"

602 "Короткострокові кредити банків в іноземній валюті"

603 "Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті"

604 "Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті"

605 "Прострочені позики в національній валюті"

606 "Прострочені позики в іноземній валюті"

Аналітичний облік ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та строками їх погашення.

Рахунок 60 "Короткострокові позики" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
довгострокові фінансові інвестиції"	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
капітальні інвестиції"	15 "Капітальні інвестиції"
готівка"	30 "Готівка"
рахунки в банках"	31 "Рахунки в банках"
інші кошти"	33 "Інші кошти"
короткострокові векселі одержані"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
рахунки з покупцями та замовниками"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
рахунки з різними дебіторами"	42 "Додатковий капітал"
реєстрований (пайовий) капітал"	45 "Вилучений капітал"
ключено	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
додатковий капітал"	50 "Довгострокові позики"
виплачений капітал"	51 "Довгострокові векселі видані"
цільове фінансування і цільові надходження"	53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
довгострокові позики"	60 "Короткострокові позики"
ці довгострокові зобов'язання"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
короткострокові позики"	62 "Короткострокові векселі видані"
рахунки за іншими операціями"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
чий операційний дохід"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
ці фінансові доходи"	65 "Розрахунки за страхуванням"
ключено	68 "Розрахунки за іншими операціями"
	84 "Інші операційні витрати"

- 91 "Загальновиробничі витрати"
- 92 "Адміністративні витрати"
- 93 "Витрати на збут"
- 94 "Інші витрати операційної діяльності"
- 95 "Фінансові витрати"
- 99 Виключено

Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"

Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями" призначено для узагальнення інформації про стан розрахунків за поточними зобов'язаннями, переведеними зі складу довгострокових, при настанні строку погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями" має такі субрахунки:

611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті"

612 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті"

За кредитом рахунку 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями" відображається та частина довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, за дебетом - погашення поточної заборгованості, її списання тощо.

На субрахунку 611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті" ведеться облік частини довгострокових зобов'язань, заборгованість за якими виражена в національній валюті.

На субрахунку 612 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті" ведеться облік частини довгострокових зобов'язань, заборгованість за якими виражена в іноземній валюті.

Аналітичний облік ведеться за кредиторами та видами заборгованості.

Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями" кореспондує за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"

хунки в банках"

зрахунки з різними дебіторами"

овгострокові позики"

роткострокові позики"

роткострокові векселі видані"

зрахунки за податками й платежами"

ший операційний дохід"

за кредитом з дебетом рахунків:

50 "Довгострокові позики"

51 "Довгострокові векселі видані"

52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"

53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"

55 "Інші довгострокові зобов'язання"

Рахунок 62 "Короткострокові векселі видані"

На рахунку 62 "Короткострокові векселі видані" ведеться облік розрахунків за заборгованістю постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі.

Рахунок 62 "Короткострокові векселі видані" має такі субрахунки:

621 "Короткострокові векселі, видані в національній валюті"

622 "Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті"

За кредитом рахунку 62 "Короткострокові векселі видані" відображається видача векселів в забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників та інших кредиторів та в забезпечення інших операцій, за дебетом - погашення заборгованості за виданими векселями, її списання тощо.

Аналітичний облік ведеться за кожним виданим векселем та за строками їх погашення.

Рахунок 62 "Короткострокові векселі видані" кореспондує:

за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"

рахунки в банках"

рахунки з покупцями та замовниками"

рахунки з різними дебіторами"

додатковий капітал"

оплачений капітал"

овгострокові позики"

роткострокові позики"

рахунки за податками й платежами"

ший операційний дохід"

за кредитом з дебетом рахунків:

42 "Додатковий капітал"

45 "Вилучений капітал"

61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"

63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"

64 "Розрахунки за податками й платежами"

65 "Розрахунки за страхуванням"

68 "Розрахунки за іншими операціями"

84 "Інші операційні витрати"

94 "Інші витрати операційної діяльності"

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"

На рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги. На цьому рахунку учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги).

За кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашення, списання тощо.

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" має такі субрахунки;

631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками"

632 "Розрахунки з іноземними постачальниками"

633 "Розрахунки з учасниками ПФГ"

На субрахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" ведеться облік розрахунків за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги з вітчизняними постачальниками та підрядниками.

На субрахунку 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками" ведеться облік розрахунків з іноземними постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги.

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунку) на сплату.

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ак у виробництві"

тівка"

рахунки в банках"

роткострокові векселі одержані"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"

20 "Виробничі запаси"

21 "Поточні біологічні активи"

22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"

зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
включено
податковий капітал"
внесений капітал"
цільове фінансування і цільові надходження"
довгострокові позики"
довгострокові векселі видані"
довгострокові зобов'язання за облігаціями"
інші довгострокові зобов'язання"
короткострокові позики"
короткострокові векселі видані"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"
доходи від реалізації"
інший операційний дохід"
інші доходи"

23 "Виробництво"
24 "Брак у виробництві"
28 "Товари"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
39 "Витрати майбутніх періодів"
42 "Додатковий капітал"
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
68 "Розрахунки за іншими операціями"
70 "Доходи від реалізації"
80 "Матеріальні витрати"
84 "Інші операційні витрати"
85 "Інші затрати"
90 "Собівартість реалізації"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
99 Виключено

Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами"

Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами" призначено для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, та за фінансовими санкціями, що справляються в дохід бюджету. На цьому рахунку також узагальнюється інформація про інші розрахунки з бюджетом, зокрема за субсидіями, дотаціями та іншими асигнуваннями.

Порядок справляння таких платежів регулюється чинним законодавством.

За кредитом рахунку 64 "Розрахунки за податками й платежами" відображаються нараховані платежі до бюджету, за дебетом - належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання тощо.

Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами" має такі субрахунки:

641 "Розрахунки за податками"

642 "Розрахунки за обов'язковими платежами"

643 "Податкові зобов'язання"

644 "Податковий кредит"

На субрахунку 641 "Розрахунки за податками" ведеться облік податків, які нараховуються та сплачуються відповідно до чинного законодавства (податок на прибуток, податок на додану вартість інші податки).

На субрахунку 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами" ведеться облік розрахунків за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства та облік яких не ведеться на рахунку 65 "Розрахунки з страхування".

На субрахунку 643 "Податкові зобов'язання" ведеться облік суми податку на додану вартість, визначену, виходячи із суми одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню (виконанню).

На субрахунку 644 "Податковий кредит" ведеться облік суми податку на додану вартість, на яку підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання.

Аналітичний облік розрахунків за податками й платежами ведеться за їх видами.

**Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:**

за дебетом з кредитом рахунків:	10 "Основні засоби"
капітальні інвестиції"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"
відстрочені податкові активи"	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
рахунки в банках"	15 "Капітальні інвестиції"
короткострокові векселі одержані"	17 "Відстрочені податкові активи"
рахунки з покупцями та замовниками"	20 "Виробничі запаси"
рахунки з різними дебіторами"	21 "Поточні біологічні активи"
вкладений капітал"	22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
цільове фінансування і цільові надходження"	23 "Виробництво"
довгострокові позики"	28 "Товари"
довгострокові векселі видані"	31 "Рахунки в банках"
довгострокові зобов'язання з оренди"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
відстрочені податкові зобов'язання"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
інші довгострокові зобов'язання"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
короткострокові позики"	39 "Витрати майбутніх періодів"
короткострокові векселі видані"	42 "Додатковий капітал"
рахунки з постачальниками та підрядниками"	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
рахунки за податками й платежами"	54 "Відстрочені податкові зобов'язання"
рахунки за страхуванням"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
рахунки за іншими операціями"	62 "Короткострокові векселі видані"
інші доходи"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
податок на прибуток"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
включено	65 "Розрахунки за страхуванням"
	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
	67 "Розрахунки з учасниками"
	68 "Розрахунки за іншими операціями"
	70 "Доходи від реалізації"
	71 "Інший операційний дохід"
	74 "Інші доходи"
	84 "Інші операційні витрати"
	85 "Інші затрати"
	91 "Загальновиробничі витрати"
	92 "Адміністративні витрати"
	93 "Витрати на збут"
	94 "Інші витрати операційної діяльності"
	95 "Фінансові витрати"
	97 "Інші витрати"
	98 "Податок на прибуток"

Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням"

На рахунку 65 ведеться облік розрахунків за відрахуванням на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, за індивідуальним страхуванням персоналу підприємства, страхуванням майна та за іншими розрахунками за страхуванням.

За кредитом рахунку 65 "Розрахунки за страхуванням" відображаються нараховані зобов'язання за страхуванням, а також одержані від органів страхування кошти, за дебетом - погашення заборгованості та витрачання коштів страхування на підприємстві.

Порядок справляння та використання зборів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та на інші види страхування регулюється чинним законодавством.

Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням" має такі субрахунки:

651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування"

652 "За соціальним страхуванням"

653 Виключено

654 "За індивідуальним страхуванням"

655 "За страхуванням майна"

На субрахунку 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування" ведеться облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування тощо.

На субрахунку 652 "За соціальним страхуванням" ведеться облік розрахунків з Фондом соціального страхування України за збором на обов'язкове соціальне страхування.

Абзац сьомий рахунку 65 виключено

На субрахунку 654 "За індивідуальним страхуванням" ведеться облік розрахунків зі страховими організаціями по індивідуальному страхуванню персоналу підприємства, за їх письмовими дорученнями, у разі добровільного страхування, з нарахованої їм заробітної плати страхових внесків за договорами та по обов'язковому страхуванню, що встановлюється законодавством.

На субрахунку 655 "За страхуванням майна" ведеться облік розрахунків за страхуванням майна підприємства та майна працівників підприємства. Такі страхові платежі підлягають перерахуванню страховим організаціям.

Аналітичний облік ведеться за кожним видом зборів і відрахувань, по страхувальниках та окремих договорах страхування.

Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"

23 "Виробництво"

24 "Брак у виробництві"

31 "Рахунки в банках"

39 "Витрати майбутніх періодів"

47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"

64 "Розрахунки за податками й платежами"

66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

68 "Розрахунки за іншими операціями"

70 "Доходи від реалізації"

82 "Відрахування на соціальні заходи"

84 "Інші операційні витрати"

85 "Інші затрати"

91 "Загальновиробничі витрати"

92 "Адміністративні витрати"

93 "Витрати на збут"

94 "Інші витрати операційної діяльності"

97 "Інші витрати"

99 Виключено

за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"

рахунки в банках"

рахунки з покупцями та замовниками"

рахунки з різними дебіторами"

овгострокові позики"

овгострокові векселі видані"

ці довгострокові зобов'язання"

роткострокові векселі видані"

рахунки за податками й платежами"

роткострокові позики"

рахунки за виплатами працівникам"

рахунки за іншими операціями"

ці доходи"

Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

На рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" ведеться узагальнення інформації про розрахунки за виплатами працівникам, які належать як до облікового, так і до необлікового складу підприємства, - з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за не одержані в установлений строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами.

Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" має такі субрахунки:

661 "Розрахунки за заробітною платою";

662 "Розрахунки з депонентами";

663 "Розрахунки за іншими виплатами".

За кредитом рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" відображаються нарахована працівникам підприємства основна та додаткова заробітна плата, премії, допомога по тимчасовій непрацездатності, інші належні до нарахування працівникам виплати, за дебетом - виплата основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності тощо; вартість одержаних матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати (погашення заборгованості перед працівниками за іншими виплатами); утримання податку з доходів фізичних осіб, відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, платежів за виконавчими документами та інші утримання з виплат працівникам.

Заборгованість підприємства з виплат працівникам у разі одержання підприємством готівки для виплати через касу підприємства та неотримання її працівниками в установлений строк відображається за дебетом субрахунків 661 "Розрахунки за заробітною платою" і 663 "Розрахунки за іншими виплатами" та кредитом субрахунку 662 "Розрахунки з депонентами".

На субрахунку 663 "Розрахунки за іншими виплатами" ведеться облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомога по частковому безробіттю, допомога по тимчасовій непрацездатності.

Аналітичний облік розрахунків ведеться за кожним працівником, видами виплат та утримань.

Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
ак у виробництві"
тівка"
рахунки в банках"
ці кошти"
рахунки з різними дебіторами"
реєстрований (пайовий) капітал"
ключено
оплачений капітал"
рахунки за податками й платежами"
рахунки за страхуванням"
рахунки за виплатами працівникам"
рахунки за іншими операціями"
ходи від реалізації"
цій операційний дохід"

15 "Капітальні інвестиції"
23 "Виробництво"
24 "Брак у виробництві"
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
39 "Витрати майбутніх періодів"
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
65 "Розрахунки за страхуванням"
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
81 "Витрати на оплату праці"
85 "Інші затрати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"
97 "Інші витрати"
99 Виключено

Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками"

Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками" призначено для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками та засновниками підприємства, що пов'язані з розподілом власного капіталу (дивіденди, повернення часток тощо).

За кредитом рахунку 67 "Розрахунки з учасниками" відображається збільшення заборгованості підприємства перед засновниками та учасниками товариства, за дебетом - її зменшення (погашення), в тому числі реінвестування доходів тощо.

Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками" має такі субрахунки:

671 "Розрахунки за нарахованими дивідендами"

672 "Розрахунки за іншими виплатами"

На субрахунку 671 "Розрахунки за нарахованими дивідендами" обліковують дивіденди, нараховані власникам простих та привілейованих акцій (часток у статутному капіталі) за рахунок прибутку або інших, передбачених установчими документами, джерел.

На субрахунку 672 "Розрахунки за іншими виплатами" підприємства ведуть облік інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паєм, а також виплат у зв'язку з одержанням належної вибулому учаснику (засновнику) частини активів підприємства.

Аналітичний облік ведеться за кожним засновником та учасником та за видами виплат.

Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"

рахунки в банках"

рахунки з різними дебіторами"

реєстрований (пайовий) капітал"

включено

оплачений капітал"

рахунки за податками й платежами"

доходи від реалізації"

операційний дохід"

фінансові доходи"

інші доходи"

за кредитом з дебетом рахунків:

40 "Зареєстрований (пайовий) капітал"

41 Виключено

43 "Резервний капітал"

44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"

Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями"

На рахунку 68 "Розрахунки за іншими операціями" ведеться облік розрахунків за операціями, що не можуть бути відображені на рахунках 63 - 67.

Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями" має такі субрахунки:

680 "Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу"

681 "Розрахунки за авансами одержаними"

682 "Внутрішні розрахунки"

683 "Внутрішньогосподарські розрахунки"

684 "Розрахунки за нарахованими відсотками"

685 "Розрахунки з іншими кредиторами"

На субрахунку 680 "Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу" ведеться облік визнаних відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" зобов'язань, прямо пов'язаних з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу.

На субрахунку 681 "Розрахунки за авансами одержаними" ведеться облік одержаних авансів під поставку матеріальних цінностей або під виконання робіт, а також суми попередньої оплати покупцями і замовниками рахунків постачальника за продукцію і виконані роботи.

На субрахунку 682 "Внутрішні розрахунки" ведеться облік всіх видів поточних розрахунків з дочірніми і асоційованими підприємствами.

На субрахунку 683 "Внутрішньогосподарські розрахунки" ведеться облік внутрішньогосподарських розрахунків з виробничими одиницями і господарствами, виділеними на окремий баланс, за взаємним відпуском матеріальних цінностей; реалізацією продукції, робіт, послуг; передачею витрат загальноуправлінської діяльності; виплатою заробітної плати працівникам цих господарств; за іншими видами розрахунків. Передача активів (основних засобів, готової продукції, товарів тощо) від одного підрозділу (філії) іншому, виділеному на окремий баланс, відображається за кредитом рахунків обліку відповідних активів і дебетом субрахунку 683 "Внутрішньогосподарські розрахунки", а їх одержання - зворотною кореспонденцією цих рахунків.

На субрахунку 684 "Розрахунки за нарахованими відсотками" ведеться облік нарахованих відсотків за:

- використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
- використання майна, отриманого в користування (орендні, лізингові операції тощо);
- іншими операціями.

На субрахунку 685 "Розрахунки з іншими кредиторами" ведеться облік операцій, які не передбачені для обліку на інших субрахунках рахунку 68 "Розрахунки за іншими операціями", а саме: з різними організаціями за операціями некомерційного характеру (учбовими та науково-дослідними закладами тощо); за іншими операціями.

Аналітичний облік розрахунків з іншими кредиторами ведеться окремо за підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами, з якими здійснюються розрахунки.

Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

за кредитом з дебетом рахунків:

довгострокові фінансові інвестиції"

10 "Основні засоби"

Гудвіл"

11 "Інші необоротні матеріальні активи"

Готівка"

12 Виключено

рахунки в банках"

14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

Інші кошти"

15 "Капітальні інвестиції"

краткострокові векселі одержані"

19 "Гудвіл"

рахунки з покупцями та замовниками"

20 "Виробничі запаси"

рахунки з різними дебіторами"

21 "Поточні біологічні активи"

реєстрований (пайовий) капітал"

22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"

Виключено

23 "Виробництво"

Податковий капітал"

24 "Брак у виробництві"

Воплачений капітал"

28 "Товари"

безпечення майбутніх витрат і платежів"

30 "Готівка"

Цільове фінансування і цільові надходження"

31 "Рахунки в банках"

довгострокові позики"

33 "Інші кошти"

довгострокові векселі видані"

35 "Поточні фінансові інвестиції"

довгострокові зобов'язання за облігаціями"

37 "Розрахунки з різними дебіторами"

ші довгострокові зобов'язання"	39 "Витрати майбутніх періодів"
роткострокові позики"	42 "Додатковий капітал"
роткострокові векселі видані"	44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"	47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
зрахунки за податками й платежами"	50 "Довгострокові позики"
зрахунки за страхуванням"	60 "Короткострокові позики"
ходи від реалізації"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
ший операційний дохід"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
ші фінансові доходи"	65 "Розрахунки за страхуванням"
ші доходи"	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
	70 "Доходи від реалізації"
	80 "Матеріальні витрати"
	84 "Інші операційні витрати"
	85 "Інші затрати"
	91 "Загальновиробничі витрати"
	92 "Адміністративні витрати"
	93 "Витрати на збут"
	94 "Інші витрати операційної діяльності"
	95 "Фінансові витрати"
	97 "Інші витрати"
	99 Виключено

Рахунок 69 "Доходи майбутніх періодів"

Рахунок 69 "Доходи майбутніх періодів" призначено для узагальнення інформації щодо одержаних доходів у звітному періоді, які підлягають включенню до доходів у майбутніх звітних періодах.

До доходів майбутніх періодів відносяться, зокрема, доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі), передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання, виручка від продажу квитків транспортних і театральних-видовищних підприємств, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо.

За кредитом рахунку 69 "Доходи майбутніх періодів" відображається сума одержаних доходів майбутніх періодів, за дебетом - їх списання на відповідні рахунки обліку доходів та включення до складу доходів звітного періоду.

Аналітичний облік доходів майбутніх періодів ведеться за їх видами, датами їх утворення і визнання доходами звітного періоду.

Рахунок 69 "Доходи майбутніх періодів" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

дебетом з кредитом рахунків:	16 Виключено
тівка"	18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
хунки в банках"	30 "Готівка"
ходи від реалізації"	31 "Рахунки в банках"
ші доходи"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"

Клас 7. Доходи і результати діяльності

Рахунки класу 7 "Доходи і результати діяльності" призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства. Склад доходів та порядок їх визнання визначаються відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

На рахунках цього класу, крім рахунку 76 "Страхові платежі", протягом звітного року за кредитом відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), що включені до ціни продажу, за дебетом - щомісячне відображення належної суми непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), щорічне або щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 "Фінансові результати".

На рахунку 76 "Страхові платежі" узагальнюється інформація про надходження страхових платежів та їх повернення страхувальникам, із щомісячним віднесенням всієї різниці на субрахунок 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

Рахунок 70 "Доходи від реалізації"

Рахунок 70 "Доходи від реалізації" призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу.

Підприємства, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, ведуть окремий облік доходів на окремих субрахунках за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

Рахунок 70 "Доходи від реалізації" має такі субрахунки:

701 "Дохід від реалізації готової продукції"

702 "Дохід від реалізації товарів"

703 "Дохід від реалізації робіт і послуг"

704 "Вирахування з доходу"

705 "Перестраховання"

За кредитом субрахунків 701 - 703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (акцизного податку, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестраховання (у кореспонденції з субрахунком 705 "Перестраховання"); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях); та списання у порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 701 "Дохід від реалізації готової продукції" узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції.

На субрахунку 702 "Дохід від реалізації товарів" підприємства торгівлі та інші організації узагальнюють інформацію про доходи від реалізації товарів.

На субрахунку 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг" підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг, зокрема, дохід від орендних платежів за оренду об'єктів інвестиційної нерухомості, про результати зміни резервів незароблених премій.

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством.

На субрахунку 704 "Вирахування з доходу" за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів; сума наданих

після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернених покупцем продукції та товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу. За кредитом субрахунку 704 відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 705 "Перестрахування" підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України "Про страхування", узагальнюють інформацію про частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами перестрахування. За дебетом субрахунку 705 відображаються суми часток страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що належать перестраховикам за договорами перестрахування, за кредитом - частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що повертаються перестраховиками у разі дострокового припинення договору перестрахування. Щомісяця сальдо субрахунку 705 списується (закривається) у кореспонденції із субрахунком 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

Рахунок 70 "Доходи від реалізації" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"

зрахунки з покупцями та замовниками"

рахові резерви"

зрахунки з постачальниками та підрядниками"

зрахунки за податками й платежами"

зрахунки за страхуванням"

зрахунки за іншими операціями"

ходи від реалізації"

рахові платежі"

нансові результати"

ключено

14 Виключено

16 Виключено

18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні ак"

30 "Готівка"

31 "Рахунки в банках"

33 "Інші кошти"

34 "Короткострокові векселі одержані"

36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"

37 "Розрахунки з різними дебіторами"

49 "Страхові резерви"

63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"

66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

67 "Розрахунки з учасниками"

68 "Розрахунки за іншими операціями"

69 "Доходи майбутніх періодів"

70 "Доходи від реалізації"

76 "Страхові платежі"

79 "Фінансові результати"

97 Виключено

Рахунок 71 "Інший операційний дохід"

На рахунку 71 "Інший операційний дохід" ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

До інших операційних доходів відносяться: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, господарського суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); суми одержаних безоплатно оборотних активів та субсидій; інші доходи від операційної діяльності.

За кредитом рахунку 71 "Інший операційний дохід" відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - суми непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".

Рахунок 71 "Інший операційний дохід" має такі субрахунки:

710 "Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю"

711 "Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти"

712 "Дохід від реалізації інших оборотних активів"

713 "Дохід від операційної оренди активів"

714 "Дохід від операційної курсової різниці"

715 "Одержані штрафи, пені, неустойки"

716 "Відшкодування раніше списаних активів"

717 "Дохід від списання кредиторської заборгованості"

718 "Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів"

719 "Інші доходи від операційної діяльності"

На субрахунку 710 "Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю" узагальнюється інформація про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів, який визначено відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи". Підприємства, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, у цій статті відображають дохід від зміни вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.

На субрахунку 711 "Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти" узагальнюється інформація про доходи від купівлі-продажу іноземної валюти, зокрема додатна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю.

На субрахунку 712 "Дохід від реалізації інших оборотних активів" узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо), а також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

На субрахунку 713 "Дохід від операційної оренди активів" узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність не є предметом (метою) створення підприємства.

На субрахунку 714 "Дохід від операційної курсової різниці" узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства - пов'язаними з операційною діяльністю підприємства.

На субрахунку 715 "Одержані штрафи, пені, неустойки" узагальнюється інформація про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також про суми з відшкодування зазнаних збитків.

На субрахунку 716 "Відшкодування раніше списаних активів" узагальнюється інформація про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних оборотних активів.

На субрахунку 717 "Дохід від списання кредиторської заборгованості" узагальнюється інформація про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності.

На субрахунку 718 "Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів" узагальнюється інформація про доходи від безоплатно одержаних оборотних активів (окрім фінансових інвестицій) і доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю.

На субрахунку 719 "Інші доходи від операційної діяльності" узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 "Інший операційний дохід", зокрема про доходи від операцій з тарою, від інвентаризації від діяльності житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення підприємства, від роялті, відсотки, отримані на залишки коштів на поточних рахунках в банках або депозитних рахунках до запитання, тощо. Підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України "Про страхування", на цьому субрахунку узагальнюють інформацію про інші доходи від страхової діяльності, зокрема комісійні винагороди за перестраховування, частки від страхових сум та страхових відшкодувань, належні до сплати перестраховиками, повернуті суми із централізованих страхових резервних фондів, повернуті суми страхових резервів, інших, ніж резерв незароблених премій.

Рахунок 71 "Інший операційний дохід" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

- 10 Виключено
- 11 Виключено
- 12 Виключено
- 14 Виключено
- 15 Виключено
- 16 Виключено
- 16 "Довгострокові біологічні активи"
- 20 "Виробничі запаси"
- 21 "Поточні біологічні активи"
- 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
- 23 "Виробництво"
- 25 "Напівфабрикати"
- 26 "Готова продукція"
- 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
- 28 "Товари"
- 30 "Готівка"
- 31 "Рахунки в банках"
- 33 "Інші кошти"
- 34 "Короткострокові векселі одержані"
- 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
- 37 "Розрахунки з різними дебіторами"
- 38 "Резерв сумнівних боргів"
- 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"
- 48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
- 49 "Страхові резерви"
- 50 "Довгострокові позики"
- 60 "Короткострокові позики"
- 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
- 62 "Короткострокові векселі видані"
- 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- 66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
- 67 "Розрахунки з учасниками"
- 68 "Розрахунки за іншими операціями"

за дебетом з кредитом рахунків:
зрахунки за податками й платежами"
фінансові результати"

Рахунок 72 "Дохід від участі в капіталі"

Рахунок 72 "Дохід від участі в капіталі" призначено для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі.

Рахунок 72 "Дохід від участі в капіталі" має такі субрахунки:

721 "Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства"

722 "Дохід від спільної діяльності"

723 "Дохід від інвестицій в дочірні підприємства"

За кредитом рахунку відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 721 "Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства" узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержаної асоційованими підприємствами прибутків.

На субрахунку 722 "Дохід від спільної діяльності" узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання спільними підприємствами прибутків.

На субрахунку 723 "Дохід від інвестицій в дочірні підприємства" узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання дочірніми підприємствами прибутків.

Аналітичний облік доходів від участі в капіталі ведеться за кожним об'єктом інвестування та іншими ознаками, визначеними підприємством.

Рахунок 72 "Дохід від участі в капіталі" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

79 "Фінансові результати"

за кредитом з дебетом рахунків:

14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

Рахунок 73 "Інші фінансові доходи"

Рахунок 73 "Інші фінансові доходи" призначено для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунку 72 "Дохід від участі в капіталі".

Рахунок 73 "Інші фінансові доходи" має такі субрахунки:

731 "Дивіденди одержані"

732 "Відсотки одержані"

733 "Інші доходи від фінансових операцій"

За кредитом рахунку відображається визнана сума доходу, за дебетом - списання кредитового обороту на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 731 "Дивіденди одержані" узагальнюється інформація про належні дивіденди від інших підприємств, що не є асоційованими, дочірніми та спільними.

На субрахунку 732 "Відсотки одержані" узагальнюється інформація про відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, за якими не ведеться облік на субрахунку 731 "Дивіденди одержані", зокрема винагороди за здані в фінансову оренду необоротні активи тощо.

На субрахунку 733 "Інші доходи від фінансових операцій" узагальнюється інформація про інші доходи від фінансової діяльності, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 73 "Інші фінансові доходи", зокрема про доходи від амортизації премії за випущеними облігаціями, а також відсотки, отримані за строковими депозитними вкладками.

Аналітичний облік фінансових доходів ведеться за об'єктами інвестування.

Рахунок 73 "Інші фінансові доходи" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

10 Виключено
11 Виключено
12 Виключено
14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
15 Виключено
16 Виключено
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
20 Виключено
21 Виключено
22 Виключено
28 Виключено
30 "Готівка"
31 "Рахунки в банках"
34 "Короткострокові векселі одержані"
35 "Поточні фінансові інвестиції"
37 "Розрахунки з різними дебіторами"
50 "Довгострокові позики"
52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
60 "Короткострокові позики"
63 Виключено
67 "Розрахунки з учасниками"
68 "Розрахунки за іншими операціями"

дебетом з кредитом рахунків:
фінансові результати"

Рахунок 74 "Інші доходи"

Рахунок 74 "Інші доходи" призначено для обліку доходів, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства.

За кредитом рахунку 74 "Інші доходи" відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".

Рахунок 74 "Інші доходи" має такі субрахунки:

740 "Дохід від зміни вартості фінансових інструментів"

741 "Дохід від реалізації фінансових інвестицій"

742 "Дохід від відновлення корисності активів"

743 Субрахунок виключено

744 "Дохід від неопераційної курсової різниці"

745 "Дохід від безоплатно одержаних активів"

746 "Інші доходи"

На субрахунку 740 "Дохід від зміни вартості фінансових інструментів" підприємства, крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, узагальнюють інформацію про доходи від зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.

На субрахунку 741 "Дохід від реалізації фінансових інвестицій" узагальнюється інформація про доходи від реалізації фінансових інвестицій.

На субрахунку 742 "Дохід від відновлення корисності активів" узагальнюється інформація про визнані відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів" доходи від відновлення корисності активів.

Абзац шостий рахунку 74 виключено

На субрахунку 744 "Дохід від неопераційної курсової різниці" узагальнюється інформація про курсові різниці за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті, які пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства.

На субрахунку 745 "Дохід від безоплатно одержаних активів" узагальнюється інформація про доходи від безоплатно одержаних необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій. Дохід від цільового фінансування капітальних інвестицій та безоплатно одержаних необоротних активів, що підлягають амортизації, визначається у сумі, пропорційній сумі амортизації відповідних активів одночасно з її нарахуванням. Дохід від безоплатно одержаних земельних ділянок і фінансових інвестицій визнається при їх вибутті.

На субрахунку 746 "Інші доходи" узагальнюється інформація про інші доходи, які не відображені на інших субрахунках рахунку 74 "Інші доходи", зокрема від списання кредиторської заборгованості, що не виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності, від перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання над сукупністю витрат на об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, сума дооцінки об'єктів необоротних активів у випадках, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Рахунок 74 "Інші доходи" кореспондує
за кредитом з дебетом рахунків:

- 10 "Основні засоби"
- 11 "Інші необоротні матеріальні активи"
- 12 "Нематеріальні активи"
- 13 "Знос (амортизація) необоротних активів"
- 14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
- 15 "Капітальні інвестиції"
- 16 "Довгострокові біологічні активи"
- 17 "Відстрочені податкові активи"
- 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
- 19 Виключено
- 20 "Виробничі запаси"
- 21 "Поточні біологічні активи"
- 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
- 28 "Товари"
- 30 "Готівка"
- 31 "Рахунки в банках"
- 34 "Короткострокові векселі одержані"
- 35 "Поточні фінансові інвестиції"
- 37 "Розрахунки з різними дебіторами"
- 42 "Додатковий капітал"
- 46 "Неоплачений капітал"
- 48 "Цільове фінансування і цільові надходження"

за дебетом з кредитом рахунків:
субрахунки за податками й платежами"
фінансові результати"

- 50 "Довгострокові позики"
- 51 "Довгострокові векселі видані"
- 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями"
- 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"
- 55 "Інші довгострокові зобов'язання"
- 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- 64 "Розрахунки за податками й платежами"
- 65 "Розрахунки за страхуванням"
- 67 "Розрахунки з учасниками"
- 68 "Розрахунки за іншими операціями"
- 69 "Доходи майбутніх періодів"

Рахунок 75 виключено

Рахунок 76 "Страхові платежі"

Рахунок 76 "Страхові платежі" призначено для обліку страховиками надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами страхування.

За кредитом рахунку 76 "Страхові платежі" відображається збільшення у страховика страхових платежів, за дебетом - повернення страхувальнику страхових платежів у разі дострокового припинення дії договору страхування.

Щомісяця рахунок 76 закривається кореспонденцією з субрахунком 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

Рахунок 76 "Страхові платежі" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
Готівка"	30 "Готівка"
рахунки в банках"	31 "Рахунки в банках"
рахунки з покупцями та замовниками"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
доходи від реалізації"	70 "Доходи від реалізації"
	97 Виключено

Рахунок 79 "Фінансові результати"

Рахунок 79 "Фінансові результати" призначено для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства.

За кредитом рахунку 79 "Фінансові результати" відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом - суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток.

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)".

Рахунок 79 "Фінансові результати" має такі субрахунки:

791 "Результат операційної діяльності"

792 "Результат фінансових операцій"

793 "Результат іншої діяльності"

виключено

На субрахунку 791 "Результат операційної діяльності" визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображається в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70 "Доходи від реалізації", 71 "Інший операційний дохід"), за дебетом - сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг; адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 "Собівартість реалізації", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності").

На субрахунку 792 "Результат фінансових операцій" визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства. За кредитом субрахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом - списання фінансових витрат з рахунків 95 "Фінансові витрати" та 96 "Втрати від участі в капіталі".

На субрахунку 793 "Результат від іншої діяльності" визначається прибуток (збиток) від іншої діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої діяльності підприємства, за дебетом - списання витрат з рахунку 97 "Інші витрати".

Абзац восьмий рахунку 79 виключено

Підприємства, які для узагальнення інформації про витрати застосовують тільки рахунки класу 8 "Витрати за елементами", субрахунки рахунку 79 дебетують у кореспонденції з кредитом рахунків 23 "Виробництво", 26 "Готова продукція", 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" і з кредитом рахунків класу 8 "Витрати за елементами" у порядку закриття цих рахунків.

Рахунок 79 "Фінансові результати" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

виробництво"
готова продукція"
нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
виключено
доходи від реалізації"
матеріальні витрати"
витрати на оплату праці"
внесень на соціальні заходи"
амортизація"
інші операційні витрати"
інші затрати"
собівартість реалізації"
адміністративні витрати"
витрати на збут"
інші витрати операційної діяльності"
фінансові витрати"
втрати від участі в капіталі"
інші витрати"
податок на прибуток"
виключено

за кредитом з дебетом рахунків:

44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
49 Виключено
70 "Доходи від реалізації"
71 "Інший операційний дохід"
72 "Дохід від участі в капіталі"
73 "Інші фінансові доходи"
74 "Інші доходи"
75 Виключено
98 "Податок на прибуток"

Клас 8. Витрати за елементами

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства протягом звітного періоду.

Витрати відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

На рахунках цього класу, крім рахунку 85 "Інші затрати", ведеться облік витрат операційної діяльності за такими елементами витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати. Рахунок 85 застосовується для узагальнення інформації про витрати, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю, а також про інші витрати діяльності.

Суб'єкти малого підприємництва, а також інші організації, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності, для обліку витрат можуть використовувати тільки рахунки класу 8 із списанням до дебету рахунку 23 "Виробництво" щомісячно сум в частині прямих і виробничих накладних витрат (загальновиробничих витрат) та до дебету рахунку 79 "Фінансові результати" в кінці року або щомісяця сум в частині адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат.

Інші підприємства рахунки цього класу можуть використовувати для узагальнення інформації про витрати за елементами з щомісячним списанням сальдо рахунків у кореспонденції з рахунком 23 "Виробництво" і рахунками класу 9 "Витрати діяльності".

Рахунок 85 ведеться тільки тими підприємствами й організаціями, які не застосовують рахунки класу 9 "Витрати діяльності", та сальдо на ньому закривається в кінці року або щомісяця в кореспонденції з дебетом рахунку 79 "Фінансові результати".

Рахунок 80 "Матеріальні витрати"

Рахунок 80 "Матеріальні витрати" призначено для узагальнення інформації про матеріальні витрати за звітний період.

За дебетом рахунку 80 "Матеріальні витрати" відображаються суми визнаних матеріальних витрат, за кредитом - списання на рахунок 23 "Виробництво" прямих матеріальних витрат, що включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - матеріальних витрат, що відносяться до виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

Рахунок 80 "Матеріальні витрати" має такі субрахунки:

801 "Витрати сировини й матеріалів"

802 "Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів"

803 "Витрати палива й енергії"

804 "Витрати тари й тарних матеріалів"

805 "Витрати будівельних матеріалів"

806 "Витрати запасних частин"

807 "Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення"

808 "Витрати товарів"

809 "Інші матеріальні витрати"

На субрахунку 801 "Витрати сировини й матеріалів" узагальнюється інформація про витрати сировини й матеріалів, які використані як основні й допоміжні матеріали в операційній діяльності підприємства.

На субрахунку 802 "Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів" узагальнюється інформація про витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів в операційній діяльності підприємства.

На субрахунку 803 "Витрати палива й енергії" узагальнюється інформація про витрати придбаних палива й енергії всіх видів, які використані на технологічні та інші операційні цілі, в тому числі на вироблення з палива тепло- та електроенергії, що спожиті в операційній діяльності.

На субрахунку 804 "Витрати тари й тарних матеріалів" узагальнюється інформація про витрати тари й тарних матеріалів, що використані в операційній діяльності.

На субрахунку 805 "Витрати будівельних матеріалів" узагальнюється інформація про витрати будівельних матеріалів, які використані як основні та допоміжні матеріали в операційній діяльності підприємства.

На субрахунку 806 "Витрати запасних частин" узагальнюється інформація про витрати запасних частин, які використані для ремонту основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та малоцінних та швидкозношуваних предметів підприємства.

На субрахунку 807 "Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення" узагальнюється інформація про витрати матеріалів сільськогосподарського призначення, які використані в операційній діяльності підприємства.

На субрахунку 808 "Витрати товарів" ведеться облік витрат товарів, використаних для виробничо-господарських потреб, тобто без продажу іншим особам.

На субрахунку 809 "Інші матеріальні витрати" відображається вартість виконаних для підприємства робіт і послуг виробничого та невиробничого характеру (здійснення окремих операцій з виробництва продукції, обробки сировини й матеріалів; проведення іспитів з випробування сировини й матеріалів, які використовуються у виробництві; транспортні послуги, які є складовою технологічного процесу виробництва, тощо).

Рахунок 80 "Матеріальні витрати" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

виробничі запаси"
біологічні активи"
цінні та швидкозношувані предмети"
виробництво"
виробництві"
напівфабрикати"
продукція"
продукція сільськогосподарського виробництва"
товари"
рахунки з різними дебіторами"
рахунки з постачальниками та підрядниками"
рахунки за іншими операціями"

за кредитом з дебетом рахунків:

23 "Виробництво"
79 "Фінансові результати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"

Рахунок 81 "Витрати на оплату праці"

Рахунок 81 "Витрати на оплату праці" призначено для узагальнення інформації про витрати на оплату праці за звітний період.

За дебетом рахунку 81 "Витрати на оплату праці" відображається сума визнаних витрат на оплату праці, за кредитом - списання на рахунок 23 "Виробництво" витрат, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - витрат, що

відносяться до виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

Рахунок 81 "Витрати на оплату праці" має такі субрахунки:

811 "Виплати за окладами й тарифами"

812 "Премії та заохочення"

813 "Компенсаційні виплати"

814 "Оплата відпусток"

815 "Оплата іншого невідпрацьованого часу"

816 "Інші витрати на оплату праці"

На субрахунку 811 "Виплати за окладами й тарифами" узагальнюється інформація про витрати на виплату основної заробітної плати персоналу відповідно до системи оплати праці, прийнятої на підприємстві.

На субрахунку 812 "Премії та заохочення" узагальнюється інформація про витрати на виплату додаткової заробітної плати (премії, заохочення тощо) персоналу відповідно до системи оплати праці, прийнятої на підприємстві.

На субрахунку 813 "Компенсаційні виплати" узагальнюється інформація про витрати на гарантійні та компенсаційні виплати персоналу, пов'язані з індексацією заробітної плати тощо, в порядку і розмірах, передбачених законодавством.

На субрахунку 814 "Оплата відпусток" узагальнюється інформація про витрати на оплату щорічних відпусток персоналу підприємства або щомісячні відрахування на створення забезпечення майбутніх виплат відпусток.

На субрахунку 815 "Оплата іншого невідпрацьованого часу" узагальнюється інформація про витрати на виплати персоналу підприємства за невідпрацьований час, що передбачені законодавством.

На субрахунку 816 "Інші витрати на оплату праці" узагальнюється інформація про інші витрати на оплату праці, які визнаються елементами витрат на оплату праці.

Рахунок 81 "Витрати на оплату праці" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

23 "Виробництво"

79 "Фінансові результати"

91 "Загальновиробничі витрати"

92 "Адміністративні витрати"

93 "Витрати на збут"

94 "Інші витрати операційної діяльності"

за дебетом з кредитом рахунків:

безпечення наступних витрат і платежів"

зрахунки за виплатами працівникам"

Рахунок 82 "Відрахування на соціальні заходи"

Рахунок 82 "Відрахування на соціальні заходи" призначено для узагальнення інформації про витрати та відрахування на соціальні заходи.

За дебетом рахунку 82 "Відрахування на соціальні заходи" відображається належна сума відрахувань на соціальні заходи, за кредитом - списання на рахунок 23 "Виробництво" суми відрахувань, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - суми відрахувань, що відносяться до виробничих накладних витрат,

адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

Рахунок 82 "Відрахування на соціальні заходи" має такі субрахунки:

821 "Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування"

822 Виключено

823 Виключено

824 "Відрахування на індивідуальне страхування"

На субрахунку 821 "Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" ведеться облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування тощо.

Абзац п'ятий рахунку 82 виключено

Абзац шостий рахунку 82 виключено

На субрахунку 824 "Відрахування на індивідуальне страхування" ведеться облік відрахувань на індивідуальне страхування працівників за рахунок підприємства.

Рахунок 82 "Відрахування на соціальні заходи" кореспондує за кредитом з дебетом рахунків:

за дебетом з кредитом рахунків:
безпечення наступних витрат і платежів"
зрахунки за страхуванням"

23 "Виробництво"
79 "Фінансові результати"
91 "Загальновиробничі витрати"
92 "Адміністративні витрати"
93 "Витрати на збут"
94 "Інші витрати операційної діяльності"

Рахунок 83 "Амортизація"

Рахунок 83 "Амортизація" призначено для узагальнення інформації про суму нарахованої амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів.

За дебетом рахунку 83 "Амортизація" відображається сума нарахованих амортизаційних відрахувань, за кредитом - списання на рахунок 23 "Виробництво" суми амортизаційних відрахувань, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - суми амортизаційних відрахувань, що відносяться до виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9).

Рахунок 83 "Амортизація" має такі субрахунки:

831 "Амортизація основних засобів"

832 "Амортизація інших необоротних матеріальних активів"

833 "Амортизація нематеріальних активів"

На субрахунку 831 "Амортизація основних засобів" узагальнюється інформація про нарахування амортизації основних засобів.

На субрахунку 832 "Амортизація інших необоротних матеріальних активів" узагальнюється інформація про нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів.

На субрахунку 833 "Амортизація нематеріальних активів" узагальнюється інформація про нарахування амортизації нематеріальних активів.

Рахунок 83 "Амортизація" кореспондує

за кредитом з дебетом рахунків:

- 23 "Виробництво"
- 79 "Фінансові результати"
- 91 "Загальновиробничі витрати"
- 92 "Адміністративні витрати"
- 93 "Витрати на збут"
- 94 "Інші витрати операційної діяльності"

за дебетом з кредитом рахунків:
ос необоротних активів"

Рахунок 84 "Інші операційні витрати"

Рахунок 84 "Інші операційні витрати" призначено для обліку операційних витрат, що не відображаються на інших рахунках класу 8. Ці витрати є витратами звітного періоду, якщо не входять до складу виробничої собівартості продукції, робіт, послуг. Зокрема, до інших операційних витрат включається вартість робіт, послуг сторонніх підприємств, сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім податків на прибуток, втрати від курсових різниць, знецінення запасів, псування цінностей, списання та уцінки активів, сума фінансових санкцій тощо.

Підприємства, які для узагальнення інформації про витрати застосовують тільки рахунки класу 8 "Витрати за елементами", на цьому рахунку також відображають собівартість реалізованих оборотних активів (окрім готової продукції і фінансових інвестицій).

За дебетом рахунку 84 "Інші операційні витрати" відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 23 "Виробництво" витрат, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

Рахунок 84 "Інші операційні витрати" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

ключено
ключено
ключено
ключено
ключено
робничі запаси"
точні біологічні активи"
алоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"
ак у виробництві"
півфабрикати"
това продукція"
одукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
хунки в банках"
ші кошти"
роткострокові векселі одержані"
зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"

за кредитом з дебетом рахунків:

- 23 "Виробництво"
- 79 "Фінансові результати"
- 91 "Загальновиробничі витрати"
- 92 "Адміністративні витрати"
- 93 "Витрати на збут"
- 94 "Інші витрати операційної діяльності"

верв сумнівних боргів"
трати майбутніх періодів"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
овгострокові позики"
овгострокові векселі видані"
роткострокові позики"
роткострокові векселі видані"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за іншими операціями"

Рахунок 85 "Інші затрати"

Рахунок 85 "Інші затрати" призначено для обліку витрат на інвестиційну та фінансову діяльність підприємства, а також інших витрат діяльності. На цьому рахунку також узагальнюється інформація про суму податків на прибуток.

Такі витрати періоду не можуть збільшувати вартість активів підприємства.

За дебетом рахунку 85 "Інші затрати" відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

Рахунок 85 "Інші затрати" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

сновні засоби"
ці необоротні матеріальні активи"
ематеріальні активи"
овгострокові фінансові інвестиції"
пітальні інвестиції"
овгострокові біологічні активи"
дстрочені податкові активи"
овгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
робничі запаси"
оточні біологічні активи"
олоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"
ак у виробництві"
півфабрикати"
това продукція"
одукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
хунки в банках"
ші кошти"
роткострокові векселі одержані"
оточні фінансові інвестиції"
зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"
трати майбутніх періодів"
овгострокові позики"
дстрочені податкові зобов'язання"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"

за кредитом з дебетом рахунку
79 "Фінансові результати"

зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"

Клас 9. Витрати діяльності

Рахунки класу "Витрати діяльності" застосовуються для узагальнення інформації про витрати операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності підприємства. Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

За дебетом рахунків цього класу відображаються суми витрат, за кредитом - списання суми витрат у кінці звітного року або щомісяця на рахунок 79 "Фінансові результати".

Рахунок 90 "Собівартість реалізації"

Рахунок 90 "Собівартість реалізації" призначено для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

За дебетом рахунку 90 "Собівартість реалізації" відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), страхові виплати відповідно до договорів страхування, за кредитом - списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 "Фінансові результати". За дебетом цього рахунку підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, відображають створення (формування) забезпечення призового фонду (резерву виплат) і резерву, що покриває суму джек-поту, не забезпечену сплатою участі у лотереї.

Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, а тому інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду - 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності".

Рахунок 90 "Собівартість реалізації" має такі субрахунки:

901 "Собівартість реалізованої готової продукції"

902 "Собівартість реалізованих товарів"

903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг"

904 "Страхові виплати"

На субрахунку 901 "Собівартість реалізованої готової продукції" ведеться облік виробничої собівартості реалізованої готової продукції.

На субрахунку 902 "Собівартість реалізованих товарів" відображається собівартість реалізованих товарів, яка визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

На субрахунку 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг" ведеться облік собівартості реалізованих за звітний період робіт і послуг.

На субрахунку 904 "Страхові виплати" підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України "Про страхування", узагальнюють інформацію про страхові суми і страхові відшкодування за умовами договору страхування (перестрахування) при настанні страхового випадку.

Рахунок 90 "Собівартість реалізації" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків: за кредитом з дебетом рахунків:

точні біологічні активи"
робництво"
това продукція"
одукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
хунки в банках"
зрахунки з покупцями та замовниками"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
гальновиробничі витрати"

79 "Фінансові результати"

Рахунок 91 "Загальновиробничі витрати"

На рахунку 91 "Загальновиробничі витрати" ведеться облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування. Цей рахунок не застосовується підприємствами торгівлі.

За дебетом рахунку 91 "Загальновиробничі витрати" відображається сума визнаних витрат, за кредитом - щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 "Виробництво" та 90 "Собівартість реалізації".

Аналітичний облік ведеться за місцями виникнення, центрами і статтями (видами) витрат.

Рахунок 91 "Загальновиробничі витрати" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
робничі запаси"
алоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"
тівка"
хунки в банках"
зрахунки з різними дебіторами"
трати майбутніх періодів"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
овгострокові позики"
роткострокові позики"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"
атеріальні витрати"
трати на оплату праці"
драхування на соціальні заходи"
мортизація"
ці операційні витрати"

за кредитом з дебетом рахунків:
23 "Виробництво"
39 "Витрати майбутніх періодів"
79 Виключено
90 "Собівартість реалізації"

Рахунок 92 "Адміністративні витрати"

На рахунку 92 "Адміністративні витрати" відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.

За дебетом рахунку 92 "Адміністративні витрати" відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

До загальногосподарських витрат, зокрема, належать витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу, витрати на їх службові відрядження, витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги), охорона, юридичні, аудиторські, транспортні послуги, поштово-телеграфні, канцелярські витрати, сума податків, зборів (обов'язкових платежів).

Аналітичний облік ведеться за статтями витрат.

Рахунок 92 "Адміністративні витрати" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
пробничі запаси"
алоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"
това продукція"
одукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
рахунки в банках"
ші кошти"
зрахунки з різними дебіторами"
итрати майбутніх періодів"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
овгострокові позики"
роткострокові позики"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"
атеріальні витрати"
итрати на оплату праці"
драхування на соціальні заходи"
мортизація"
ші операційні витрати"

за кредитом з дебетом рахунків:
79 "Фінансові результати"

Рахунок 93 "Витрати на збут"

На рахунку 93 "Витрати на збут" ведеться облік витрат, пов'язаних із збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг.

За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат на збут, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

До витрат на збут, зокрема, належать витрати пакувальних матеріалів, транспортування продукції, товарів за умовами договору, витрати на маркетинг та рекламу, витрати на оплату праці й комісійні продавцям, торговим агентам, працівникам відділу збуту, амортизація, ремонт та утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту продукції, товарів, робіт і послуг.

Рахунок 93 "Витрати на збут" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

ос (амортизація) необоротних активів"
пробничі запаси"
алоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"

за кредитом з дебетом рахунків:
79 "Фінансові результати"

півфабрикати"
това продукція"
продукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
хунки в банках"
ші кошти"
зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"
ключено
трати майбутніх періодів"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
овгострокові позики"
роткострокові позики"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"
атеріальні витрати"
трати на оплату праці"
драхування на соціальні заходи"
мортизація"
ші операційні витрати"

Рахунок 94 "Інші витрати операційної діяльності"

На рахунку 94 "Інші витрати операційної діяльності" ведеться облік витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 "Собівартість реалізації", 91 "Загальновиробничі витрати", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут".

Рахунок 94 "Інші витрати операційної діяльності" має такі субрахунки:

940 "Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю"

941 "Витрати на дослідження і розробки"

942 "Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти"

943 "Собівартість реалізованих виробничих запасів"

944 "Сумнівні та безнадійні борги"

945 "Втрати від операційної курсової різниці"

946 "Втрати від знецінення запасів"

947 "Нестачі і втрати від псування цінностей"

948 "Визнані штрафи, пені, неустойки"

949 "Інші витрати операційної діяльності"

За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 940 "Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю" узагальнюється інформація про витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема витрати від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів та від зміни справедливої вартості біологічних активів, які визначені відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи". Підприємства, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, у цій статті відображають витрати від зміни вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.

На субрахунку 941 "Витрати на дослідження і розробки" ведеться облік витрат, пов'язаних з дослідженнями та розробками, що здійснює підприємство, якщо такі дослідження та розробки відповідають Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи".

На субрахунку 942 "Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти" узагальнюється інформація про витрати на купівлю-продаж іноземної валюти, зокрема від'ємна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю.

На субрахунку 943 "Собівартість реалізованих виробничих запасів" ведеться облік собівартості реалізованих виробничих запасів (сировини, матеріалів, відходів тощо) і необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

На субрахунку 944 "Сумнівні та безнадійні борги" узагальнюється інформація про нарахування резерву сумнівних боргів на заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), про суму списаної безнадійної заборгованості в разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів та про суму списаної безнадійної заборгованості, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено.

На субрахунку 945 "Витрати від операційної курсової різниці" ведеться облік втрат за активами й зобов'язаннями операційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти.

На субрахунку 946 "Втрати від знецінення запасів" ведеться облік втрат, пов'язаних із знеціненням (уцінкою) запасів, відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" і 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність".

На субрахунку 947 "Нестачі і втрати від псування цінностей" ведеться облік нестач грошових коштів та інших цінностей і втрат від псування цінностей, що виявлені в процесі заготовлення, переробки, збереження, та реалізації. Одночасно із списанням цінностей, винних у нестачі яких не встановлено, на витрати, балансова вартість списаного активу зараховується на позабалансовий рахунок 07 "Списані активи".

На субрахунку 948 "Визнані штрафи, пені, неустойки" ведеться облік визнаних економічних санкцій за невиконання підприємством законодавства та умов договорів.

На субрахунку 949 "Інші витрати операційної діяльності" узагальнюється інформація про такі витрати операційної діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 94 "Інші витрати операційної діяльності", зокрема витрати житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення, виплати за невідпрацьований час, що не підлягають накопиченню, тощо. Підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України "Про страхування", на цьому субрахунку узагальнюють інформацію про витрати страховика, зокрема відрахування у централізовані страхові резервні фонди, які утворюються для забезпечення виконання зобов'язань щодо окремих видів обов'язкового страхування, відрахування в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій, які формуються у випадках, передбачених чинним законодавством.

Рахунок 94 "Інші витрати операційної діяльності" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

новні засоби"
ці необоротні матеріальні активи"

за кредитом з дебетом рахунків:
79 "Фінансові результати"

матеріальні активи"
ос (амортизація) необоротних активів"
овгострокові біологічні активи"
робничі запаси"
точні біологічні активи"
алоцінні та швидкозношувані предмети"
робництво"
ак у виробництві"
півфабрикати"
това продукція"
одукція сільськогосподарського виробництва"
вари"
тівка"
рахунки в банках"
ші кошти"
роткострокові векселі одержані"
зрахунки з покупцями та замовниками"
зрахунки з різними дебіторами"
верв сумнівних боргів"
трати майбутніх періодів"
безпечення майбутніх витрат і платежів"
рахові резерви"
овгострокові позики"
овгострокові векселі видані"
роткострокові позики"
роткострокові векселі видані"
зрахунки з постачальниками та підрядниками"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"
атеріальні витрати"
трати на оплату праці"
драхування на соціальні заходи"
мортизація"
ші операційні витрати"

Рахунок 95 "Фінансові витрати"

На рахунку 95 "Фінансові витрати" ведеться облік витрат на проценти та інших витрат підприємства, пов'язаних із запозиченнями.

Рахунок 95 "Фінансові витрати" має такі субрахунки:

951 "Відсотки за кредит"

952 "Інші фінансові витрати"

За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати", а також на рахунки обліку витрат з придбання, будівництва, створення, виготовлення, виробництва, вирощування і доведення кваліфікаційного активу до стану, у якому він придатний для використання із запланованою метою або продажу, відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати".

На субрахунок 951 "Відсотки за кредит" ведеться облік витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків, процентів тощо за користування кредитами банків.

На субрахунку 95 "Інші фінансові витрати" ведеться облік витрат, пов'язаних із залученням позикового капіталу, зокрема витрат, пов'язаних з випуском, утриманням та обігом власних цінних паперів; нарахуванням відсотків за договорами кредитування (крім банківських кредитів), фінансової оренди тощо.

Рахунок 95 "Фінансові витрати" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

тівка"
рахунки в банках"
овгострокові позики"
овгострокові векселі видані"
овгострокові зобов'язання за облігаціями"
овгострокові зобов'язання з оренди"
роткострокові позики"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за іншими операціями"

за кредитом з дебетом рахунків:

15 "Капітальні інвестиції"
23 "Виробництво"
79 "Фінансові результати"

Рахунок 96 "Втрати від участі в капіталі"

На рахунку 96 "Втрати від участі в капіталі" ведеться облік втрат від зменшення вартості інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі, що виникають в процесі інвестиційної діяльності підприємства. Основні вимоги до обліку інвестицій викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 12 "Інвестиції".

Рахунок 96 "Втрати від участі в капіталі" має такі субрахунки:

961 "Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства"

962 "Втрати від спільної діяльності"

963 "Втрати від інвестицій в дочірні підприємства"

За дебетом рахунку відображається сума визнаних втрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

На субрахунку 961 "Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства" ведеться облік втрат, пов'язаних зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання асоційованими підприємствами збитків.

На субрахунку 962 "Втрати від спільної діяльності" ведеться облік витрат, пов'язаних зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання спільними підприємствами збитків.

На субрахунку 963 "Втрати від інвестицій в дочірні підприємства" ведеться облік витрат, пов'язаних зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання дочірніми підприємствами збитків.

Рахунок 96 "Втрати від участі в капіталі" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

овгострокові фінансові інвестиції"

за кредитом з дебетом рахунків:

79 "Фінансові результати"

Рахунок 97 "Інші витрати"

На рахунку 97 "Інші витрати" ведеться облік витрат, що виникають в процесі діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з виробництвом або реалізацією основної продукції (товарів) та послуг.

За дебетом субрахунків 971 - 977 відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

Рахунок 97 "Інші витрати" має такі субрахунки:

970 "Витрати від зміни вартості фінансових інструментів".

971 "Собівартість реалізованих фінансових інвестицій"

972 "Втрати від зменшення корисності активів"

974 "Втрати від неопераційних курсових різниць"

975 "Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій"

976 "Списання необоротних активів"

977 "Інші витрати діяльності"

978 Позицію виключено

979 Позицію виключено

На субрахунку 970 "Витрати від зміни вартості фінансових інструментів" підприємства, крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, узагальнюють інформацію про витрати від зміни вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.

На субрахунку 971 "Собівартість реалізованих фінансових інвестицій" відображається балансова вартість реалізованих фінансових інвестицій (на дату їх реалізації) та інші витрати, пов'язані з їх реалізацією.

На субрахунку 972 "Втрати від зменшення корисності активів" відображаються втрати від зменшення корисності активів.

Втрати від зменшення корисності активів визнаються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів".

На субрахунку 974 "Втрати від неопераційних курсових різниць" відображаються втрати за активами й зобов'язаннями неопераційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти.

На субрахунку 975 "Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій" відображається сума знецінення (уцінки) необоротних активів і фінансових інвестицій.

На субрахунку 976 "Списання необоротних активів" відображається залишкова вартість списаних необоротних активів та витрати, пов'язані з їх ліквідацією (розбирання, демонтаж).

На субрахунку 977 "Інші витрати діяльності" відображаються інші витрати діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 97 "Інші витрати".

Абзац одинадцятий виключено

Абзац дванадцятий виключено

Абзац тринадцятий виключено

Абзац чотирнадцятий виключено

Рахунок 97 "Інші витрати" кореспондує
за дебетом з кредитом рахунків:

за кредитом з дебетом рахунку

новні засоби"
ші необоротні матеріальні активи"
матеріальні активи"
вгострокові фінансові інвестиції"
пітальні інвестиції"
вгострокові біологічні активи"
вгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"
двіл"
робництво"
тівка"
хунки в банках"
роткострокові векселі одержані"
точні фінансові інвестиції"
датковий капітал"
оплачений капітал"
зрахунки за податками й платежами"
зрахунки за страхуванням"
зрахунки за виплатами працівникам"
зрахунки за іншими операціями"
ключено
ключено

30 Виключено
31 Виключено
70 Виключено
79 "Фінансові результати"

Рахунок 98 "Податок на прибуток"

На рахунку 98 "Податок на прибуток" ведеться облік суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу і визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". На цьому рахунку також ведеться облік відрахувань до Державного бюджету України від доходів за державними грошовими лотереями і податку на доходи від страхової діяльності.

За дебетом рахунку відображаються нараховані суми податку на прибуток, відрахувань до Державного бюджету України від доходів від проведення державних грошових лотерей і податку на доходи від страхової діяльності, за кредитом - включення до фінансових результатів на рахунку 79 "Фінансові результати".

Абзац третій рахунку 98 виключено

Абзац четвертий рахунку 98 виключено

Абзац п'ятий рахунку 98 виключено

Абзац шостий рахунку 98 виключено

Рахунок 98 "Податок на прибуток" кореспондує

за дебетом з кредитом рахунків:

дстрочені податкові активи"
льове фінансування і цільові надходження"
дстрочені податкові зобов'язання"
зрахунки за податками й платежами"
нансові результати"

за кредитом з дебетом рахунків:

17 "Відстрочені податкові активи"
54 "Відстрочені податкові зобов'язання"
64 "Розрахунки за податками й платежами"
79 "Фінансові результати"

Рахунок 99 виключено

Клас 0. Позабалансові рахунки

Позабалансові рахунки призначені для узагальнення інформації про наявність і рух:

- цінностей, що не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні, розпорядженні або на зберіганні (об'єкти оперативної (операційної) оренди основних засобів, матеріальні цінності на відповідальному зберіганні, переробці, комісії, монтажі);
- умовних прав і зобов'язань підприємства (застави, гарантії, зобов'язання тощо);
- бланків суворого обліку;
- списаних активів (нестачі цінностей, дебіторська заборгованість) для спостереження за можливістю їх відшкодування винними особами (боржниками);
- амортизаційних відрахувань.

Бухгалтерський облік указаних цінностей, амортизаційних відрахувань, умовних прав і зобов'язань ведеться за простою системою, за якою записи про надходження, вибуття, використання, продаж матеріальних цінностей, бланків суворого обліку, утворення умовних прав і зобов'язань, списання з балансу майна внаслідок нестачі, псування та дебіторської заборгованості, нарахування і використання амортизаційних відрахувань проводяться тільки на одному позабалансовому рахунку з вказуванням змісту і кількісно-вартісних показників операції.

Товарно-матеріальні цінності відображаються за договірною вартістю або за вартістю, що вказана у приймально-передавальних актах. Орендовані основні засоби відображаються за вартістю, що вказана в договорах оперативної (операційної) оренди. Бланки суворого обліку відображаються за умовною вартістю в установленому порядку. Умовні права й зобов'язання відображаються за вартістю, вказаною в документах про гарантії й зобов'язання.

Товарно-матеріальні цінності та основні засоби, вартість яких відображена на позабалансових рахунках, підлягають інвентаризації в порядку, що діє для цінностей, відображених на балансових рахунках відповідного класу.

Рахунок 01 "Орендовані необоротні активи"

На цьому рахунку обліковуються активи у вигляді основних засобів, нематеріальних активів, зокрема отримане у користування авторське право та суміжні з ним права, за користування якими сплачується роялті, та інших необоротних активів, що отримані підприємством на підставі відповідних договорів, зокрема, але не виключно оренди (лізингу), та обліковуються на балансі орендодавця.

Облік отриманих в оренду активів здійснюється за видами активів.

Прийняті в оперативну оренду основні засоби і нематеріальні активи зараховуються на позабалансовий рахунок 01 "Орендовані необоротні активи" за балансовою (залишковою) і первісною вартістю орендодавця, що зазначається в договорі операційної оренди.

Збільшення залишку рахунку 01 "Орендовані необоротні активи" відбувається при прийнятті на облік основних засобів, нематеріальних активів, та інших необоротних активів, що отримані в оперативну оренду, зменшення - при їх поверненні орендодавцю та у випадках перенесення заборгованості перед орендодавцем за орендовані необоротні активи на баланс.

Аналітичний облік орендованих необоротних активів ведеться за видами активів.

Рахунок 02 "Активи на відповідальному зберіганні"

Рахунок 02 "Активи на відповідальному зберіганні" призначено для обліку цінностей, які тимчасово знаходяться на підприємстві та не є його власністю, прийняті на комісію, у переробку, до монтажу, в довірче управління. Облік цих цінностей ведеться за цінами, що передбачені в договорах, приймально-передавальних актах тощо. Усі товарно-матеріальні цінності, що обліковуються на цьому рахунку, інвентаризуються в порядку і строки, передбачені для власних цінностей.

Позабалансовий рахунок 02 "Активи на відповідальному зберіганні" має такі субрахунки:

021 "Устаткування, прийняте для монтажу"

022 "Матеріали, прийняті для переробки"

023 "Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні"

024 "Товари, прийняті на комісію"

025 "Матеріальні цінності довірителя"

На позабалансовому субрахунку 021 "Устаткування, прийняте для монтажу" обліковуються підрядною організацією обладнання, устаткування та інші товарно-матеріальні цінності, які надійшли від замовника та прийняті для монтажу. Аналітичний облік обладнання, устаткування та інших товарно-матеріальних цінностей, прийнятих для монтажу, ведеться за замовниками, за видами товарно-матеріальних цінностей, окремими об'єктами й агрегатами та місцями їх розташування. Облік затрат на монтаж цих цінностей здійснюється на рахунках обліку витрат виробництва (за винятком вартості самих цінностей, прийнятих для монтажу).

На позабалансовому субрахунку 022 "Матеріали, прийняті для переробки" ведеться облік руху надходження сировини та матеріалів від замовника, які прийняті для переробки (давальницька сировина) і не оплачуються одержувачем, та їх вибуття (в тому числі в іншому матеріальному вигляді). Аналітичний облік давальницької сировини ведеться за замовниками, видами сировини й матеріалів та за місцями їх зберігання чи переробки. Облік затрат з переробки чи доробки давальницької сировини здійснюється на рахунках обліку витрат виробництва (за винятком вартості давальницької сировини замовника).

На позабалансовому субрахунку 023 "Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні" ведеться облік прийнятих товарно-матеріальних цінностей на відповідальне зберігання з приводу відмови від акцепту розрахункових документів постачальників; одержаних від постачальників, але несплачених товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), заборонених до витрачання до їх оплати; одержаних ТМЦ надміру, чим в видаткових документах постачальників; сплачених покупцями товарно-матеріальних цінностей, які дозволено, як виняток, залишати на відповідальному зберіганні, оформлених охоронними розписками, та не вивезених з причин, не залежних від підприємства, тощо. Аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей, прийнятих на відповідальне зберігання, ведеться по підприємствах-власниках, за видами, сортами та місцями зберігання. Цінності, що залишені на відповідальне зберігання, мають зберігатися окремо від власних.

На позабалансовому субрахунку 024 "Товари, прийняті на комісію" обліковуються одержані товари у межах договорів комісії (консигнації), поруки та інших цивільно-правових договорів, що уповноважують підприємство здійснювати продаж товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі права власності на такі товари. Аналітичний облік товарів, прийнятих на комісію (консигнацію), ведеться за видами товарів та комітентами.

На позабалансовому рахунку 025 "Матеріальні цінності довірителя" повіреним ведеться облік товарно-матеріальних цінностей, які надійшли повіреному від третіх осіб при виконанні доручення довірителя на підставі договору доручення. Аналітичний облік ведеться за назвою товарно-матеріальних цінностей, місцезнаходженням і довірителями.

Рахунок 03 "Контрактні зобов'язання"

Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про наявність та рух зобов'язань по укладених контрактах, а також контролю за їх виконанням.

На рахунку 03 "Контрактні зобов'язання" ведеться облік по деривативах (форвардних і ф'ючерських контрактах, опціонах) та інших контрактах, розкриття інформації щодо яких передбачено відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Дериватив - стандартний документ, що засвідчує право або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на

визначених ним умовах у майбутньому. Відповідно до виду цінностей деривативи розподіляються на фондові, валютні, товарні.

Облік зобов'язань здійснюється в оцінці, передбаченій контрактами.

Списуються контрактні зобов'язання з рахунку у разі виконання, ліквідації, відмови від виконання, передачі або продажу зобов'язання за контрактом іншим особам.

Аналітичний облік ведеться за видами зобов'язань.

Рахунок 04 "Непередбачені активи й зобов'язання"

Рахунок 04 "Непередбачені активи й зобов'язання" використовується для накопичення інформації про наявність непередбачених (потенційних) активів та непередбачених (потенційних) зобов'язань. Ці активи або зобов'язання виникли при узгодженні минулих господарських операцій та стануть реальними, якщо відбудеться або не відбудеться в майбутньому одна чи кілька невизначених подій. Це визначення включає три основних характеристики непередбачених активів та зобов'язань: 1) наявна обставина; 2) невизначеність кінцевого результату цієї обставини; 3) вирішення невизначеності на основі однієї або кількох майбутніх подій.

Інформація про існування таких активів та зобов'язань необхідна для розкриття її в примітках до фінансових звітів. Загальні методологічні принципи обліку, подання та розкриття потенційних активів та зобов'язань підприємства викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання".

Рахунок 04 "Непередбачені активи й зобов'язання" має такі субрахунки:

041 "Непередбачені активи"

042 "Непередбачені зобов'язання"

На субрахунку 041 "Непередбачені активи" ведеться накопичення інформації про наявність непередбачених активів, щодо яких існує ймовірність надходження економічних вигод у сумі очікуваного відшкодування збитків. Списуються непередбачені активи в міру того, як вони визнаються чи не визнаються при вирішенні невизначених подій.

На субрахунку 042 "Непередбачені зобов'язання" ведеться накопичення інформації про наявність непередбаченого зобов'язання, яке може вимагати витрачання ресурсів (але повної впевненості щодо цього зобов'язання немає) в сумі очікуваних збитків.

Рахунок 05 "Гарантії та забезпечення надані"

Рахунок 05 "Гарантії та забезпечення надані" передбачено для узагальнення інформації про наявність та рух виданих підприємством гарантій та забезпечень виконання як власних зобов'язань та платежів, так і зобов'язань та платежів інших підприємств (за договорами поруки).

Облік забезпечення здійснюється за вартістю, вказаною в документах про гарантії та забезпечення. Зокрема, на цьому рахунку обліковується:

- вартість активів підприємства, які оформлено договорами застави (та за сумами, визначеними в них), при цьому з балансу вартість цих активів не списується;
- вартість прийнятих на себе зобов'язань за договорами поруки;
- вартість інших гарантій та забезпечень.

Аналітичний облік гарантій та забезпечень ведеться за кожною наданою гарантією та забезпеченням.

Збільшення залишку на рахунку 05 "Гарантії та забезпечення надані" відбувається при видачі гарантій та забезпечень, зменшення - при погашенні заборгованості, на яку були вони надані, та при перенесенні зобов'язань за ними на баланс.

Рахунок 06 "Гарантії та забезпечення отримані"

Рахунок 06 "Гарантії та забезпечення отримані" передбачено для узагальнення інформації про наявність та рух отриманих гарантій та забезпечень виконання зобов'язань та платежів.

Облік забезпечення провадиться за вартістю, вказаною в документах про гарантії та забезпечення. Зокрема, на цьому рахунку обліковуються:

- гарантії, отримані підприємством за третіх осіб;
- вартість товарно-матеріальних цінностей, основних засобів та цінних паперів (які знаходяться як на підприємстві, так і в депозиті нотаріальної контори чи банку), що становлять предмет застави;
- вартість інших гарантій та забезпечень.

Аналітичний облік гарантій та забезпечень ведеться за кожною отриманою гарантією та забезпеченням.

Збільшення залишку на рахунку 06 "Гарантії та забезпечення отримані" відбувається при одержанні гарантій та забезпечень, зменшення - при їх списанні внаслідок погашення заборгованості, на яку були вони надані, та при перенесенні заборгованості за ними на баланс.

Рахунок 07 "Списані активи"

Рахунок 07 "Списані активи" призначено для узагальнення інформації про стан дебіторської заборгованості, списаної з балансу внаслідок неплатоспроможності боржників, та про суми невідшкодованих нестач і втрат від псування цінностей.

Зарахування на позабалансовий рахунок 07 суми здійснюється одночасно зі списанням суми нестач і втрат від псування цінностей та дебіторської заборгованості на витрати підприємства.

Рахунок 07 "Списані активи" має такі субрахунки:

071 "Списана дебіторська заборгованість"

072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей"

Сума списаної дебіторської заборгованості обліковується на позабалансовому субрахунку 071 "Списана дебіторська заборгованість" протягом не менше трьох років з дати списання для спостереження за можливістю її стягнення у випадках зміни майнового становища боржника.

Дебіторська заборгованість остаточно списується з субрахунку 071 "Списана дебіторська заборгованість" після надходження суми в порядку відшкодування з одночасними записами за дебетом рахунків 30 "Готівка", 31 "Рахунки в банках" чи інших рахунків обліку активів і кредитом субрахунку 716 "Відшкодування раніше списаних активів" або у зв'язку з закінченням строку обліку такої заборгованості.

Зменшення суми невідшкодованих нестач і втрат від псування цінностей на субрахунку 072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей" відображається після вирішення питання про винуватців з одночасними записами за дебетом субрахунку 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" і кредитом субрахунку 716 "Відшкодування раніше списаних активів" в сумі, що належить до відшкодування винуватцями.

Аналітичний облік за позабалансовим рахунком 07 "Списані активи" ведеться за боржниками та випадками встановлення нестач і втрат від псування цінностей.

Рахунок 08 "Бланки суворого обліку"

На цьому рахунку ведеться облік наявності та руху бланків суворого обліку та суворої звітності, зокрема бланків документів, що засвідчують особу, подію, право, освіту, трудовий стаж тощо (свідоцтва, посвідчення, трудова книжка, дипломи про освіту та інші); проїзних документів (квитки на проїзд, абонементні талони, документи на перевезення вантажів та інші);

Перелік документів, які відносяться до бланків суворого обліку та суворої звітності, порядок їх зберігання й використання встановлюються відповідними нормативно-правовими актами.

Збільшення залишку рахунку 08 "Бланки суворого обліку" відбувається при надходженні (прийнятті на облік) бланків суворого обліку, зменшення - після використання або списання як непридатних чи таких, що не є в наявності.

Аналітичний облік ведеться за кожним бланком та місцями їх зберігання.

Рахунок 09 "Амортизаційні відрахування"

На цьому рахунку ведеться облік нарахування та використання амортизаційних відрахувань.

Збільшення залишку на рахунку 09 "Амортизаційні відрахування" (надходження) відбувається на суму нарахованої амортизації необоротних активів.

Зменшення залишку на рахунку 09 відображається на суму використаної амортизації на капітальні інвестиції, на погашення отриманих на капітальні інвестиції позик тощо. При визначенні суми використаних амортизаційних відрахувань не враховуються капітальні інвестиції, здійснені за рахунок бюджетних інвестиційних асигнувань, цільових коштів, внесків до статутного (пайового) фонду (капіталу) підприємства тощо.

Аналітичний облік ведеться, зокрема, за такими напрямками використання амортизації на:

- будівництво об'єктів;
- придбання (виготовлення) основних засобів;
- поліпшення (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо) основних засобів;
- придбання (створення) нематеріальних активів;
- інші капітальні роботи;
- погашення отриманих на капітальні інвестиції позик.